

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारका माननीय मुख्यमन्त्री कमल बहादुर शाह समक्ष
पेश गरिएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
पुन्ना, डोटी

प्रकाशक:

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
पुन्ना, डोटी

प्रकाशन वर्ष : २०८२

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा सुरक्षित

मुद्रण प्रति : ५००

सम्पर्कका लागि:

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
पुन्ना, डोटी

फोन नम्बर : ०९४४१११७२

ईमेल : pcggdoti@gmail.com

वेबसाइट : <https://sprta.sudurpashchim.gov.np/>

माननीय मुख्यमन्त्रीको मन्तव्य

नेपाल संघीयतामा प्रवेश गरी सङ्घीय सरकारको अभ्यासको थालनी गरेको करिब दश वर्ष पूरा भई सकेको छ । संघीयता पछि प्रदेश सरकारहरु निर्माण भई सञ्चालनमा रहेको पनि आज आठ वर्ष पूरा हुन लागिसकेको छ । संघीयताका विषयमा जनस्तरसम्म बहस, छलफल भैरहेको पाइनुले संघीयता प्रति जनताको चासो र चिन्ता प्रष्ट देखिन्छ । यथार्थमा संघीयताको अभ्यासले जनस्तरसम्म राजनैतिक तथा सामाजिक चेतना विस्तार भएको कुरालाई नकार्न सकिदैन । शासकीय सुधारको विषयमा संघीयता संगै ७६१ सरकारहरुले शासकीय अभ्यास गरिरहेको र अधिकार क्षेत्रभित्र केही अन्योल र अस्पष्टता संगै विवाद र बहसहरु बाँकि नै छन् । यी सम्पूर्ण विषयहरुका बाबजुद पनि संघीयताले जनताको नजिक रहेर सेवा प्रवाह गर्न प्रयास गरिरहेको स्थानीय तह र प्रदेश सरकारको जिम्मेवारी महत्वपूर्ण र अत्यावश्यक देखिदै आएको छ र प्रदेश सरकारले सोही बमोजिम भूमिका पनि निर्वाह गर्दै आएको विदितै छ ।

प्रदेश निर्माणको गहन अभिभारा र जिम्मेवारी पूरा गर्नका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहको शासकीय क्षमताको अभिवृद्धि गर्न नितान्त आवश्यक छ । हाम्रो कार्य सम्पादन संस्कृति सहित हाम्रा समग्र कार्य र क्रियाकलाप संचालन गर्दा सुशासनका आयामहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर गर्नु पर्दछ । सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान पुन्ना, डोटीको वार्षिक योजना, बजेट र वार्षिक कार्यक्रमले प्रदेश र स्थानीय तहको क्षमता विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुर्याउदै आएको छ, यहाँका तालिम, अनुसन्धान र ज्ञान आदान प्रदानका क्रियाकलापहरु सराहनीय छन् ।

संवैधानिक मार्गदर्शन अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय, सहकार्य र सह-अस्तित्व कायम गर्दै, सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी र परिणाममुखी बनाउन प्रदेश र स्थानीय तहको अहिलेको आवश्यकता हो । यसै कुरालाई मध्यनजर गरी प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारी र सार्वजनिक

निर्वाचित, मनोनित तथा नियुक्त पदाधिकारी र कर्मचारीको क्षमता विकास, प्रदेश र स्थानीय तहका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण, प्रदेश र स्थानीय तहको संस्थागत सुधार एवम् शासकीय क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने मुख्य अभिप्रायले स्थापना गरिएको सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले आ.व. २०८१/८२ का लागि स्वीकृत कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरी यो प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा पारदर्शिता प्रबर्द्धन तथा सूचनाको हकको प्रयोगको प्रयासको रुपमा भएको पाएको छु ।

यस आर्थिक वर्षमा केही समय ढिलो प्राप्त आर्थिक निकास तथा कम जनशक्तिका कारण सृजित प्रतिकूलताका बावजुद पनि प्रतिष्ठानले स्थानीय र प्रदेश सरकारका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको लागि विभिन्न क्षमता विकास, नया नियुक्त कर्मचारीको सेवा प्रवेश तालिम, सेवाकालीन तालिम, स्थानीय तहको संस्थागत विकासको लागि आवधिक योजना, राजश्व सुधार योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति निर्माण, प्रदेशको विकास निर्माणका लागि तिन तहको सरकार बीचको अन्तरसम्बन्ध कार्यशाला, प्रतिष्ठानको भौतिक पूर्वाधार मर्मत तथा स्थापना गर्न सफल भएकोमा प्रतिष्ठान प्रति कृतज्ञ छु । सक्षम र सुशासनयुक्त प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका लागि उत्कृष्ट प्रतिष्ठानका रुपमा विकास गर्दै आफ्नो उद्देश्य प्राप्तमा प्रतिष्ठान सफल रहने कुरामा मैले पूर्ण विश्वास लिएको छु । अन्त्यमा स्वयं प्रतिष्ठान समेत परिणाममुखी हुन, उद्देश्य प्राप्तमा सफल हुन आफ्नो समेत क्षमता विकास गर्दै आफुले गरेको कामको दिगोपनाको सुनिश्चितता सहित ISO प्रमाणीकरणको समेत निरन्तर क्रियाशीलताको लागि शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

माननीय मुख्यमन्त्री
कमल बहादुर शाह
सुदूरपश्चिम प्रदेश

हाम्रो भनाइ

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान पुन्ना, डोटी प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको क्षमता विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । यस प्रतिष्ठानले स्थानीय तहको व्यवस्थापकीय, कानूनी र प्रशासनिक क्षमता मजबुत पार्नका लागि विभिन्न कार्यक्रम र गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ, जसले समृद्ध र उत्तरदायी स्थानीय सरकारको निर्माणमा मद्दत पुर्याएको छ ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान प्रदेश तथा स्थानीय सरकार को संस्थागत विकासका साथै क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि निर्वाचित मनोनित पदाधिकारीहरू तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको वृद्धि विकासमा सहयोग गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी ढंगले सेवा प्रदान गर्नको लागि सुदूरपश्चिम प्रदेश सभा मार्फत यस प्रतिष्ठानको ऐन २०७७ पहिलोपटक जारी भई २०७९ मा संशोधन त्यस पश्चात २०७९ मा नियमावली पनि प्रदेश सरकारले पारित गरि आफ्ना विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ । प्रतिष्ठानले आवश्यकताका आधारमा प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यहरू गरिरहेको सन्दर्भमा विभिन्न किसिमका अनुसन्धानमूलक कार्यक्रमहरू पनि प्रदेश स्थित विश्वविद्यालय लगायतका अन्य संघसंस्थाहरूसँग मिलेर सहकार्य गर्दै आइरहेको छ ।

प्रदेश सरकार, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रमको पहिलो चरणको समापन तथा दोश्रो चरणको शुरुवातीको कारणले ढिलो अख्तियारी प्राप्तिको बाबजुद पनि प्रतिष्ठानले यस आर्थिक वर्षमा उल्लेखनीय सफलता हासिल गर्न सफल भएको छ । स्थानीय र प्रदेश सरकारका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको लागि विभिन्न क्षमता विकास तालिम, नयाँ नियुक्त कर्मचारीको सेवा प्रवेश तालिम, सेवाकालीन तालिम, स्थानीय तहको संस्थागत विकासको लागि आवधिक योजना, राजश्व सुधार योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति निर्माण, प्रदेशको विकासनिर्माणका लागि तिन तहको सरकार बिचको अन्तरसम्बन्धका विभिन्न कार्यक्रम, प्रतिष्ठानको भौतिक पूर्वाधार मर्मत तथा

निर्माण, नियमित रूपमा कार्यकारी समिति तथा प्रशिक्षण परिषद्को बैठक जस्ता क्रियाकलापले आगामी दिनमा प्रतिष्ठान उत्कृष्टताको केन्द्र बन्ने आधार तय भएको छ । यसै गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सर्वसाधारण नागरिकको पहुँच बढाउन क्षमता विकासमार्फत यस प्रतिष्ठानले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ ।

यस्ता महत्वपूर्ण कार्यहरु सम्पन्न गर्न प्रतिष्ठानलाई निरन्तर मार्गनिर्देश गर्नुहुने माननीय मुख्यमन्त्रीज्यू, प्रमुख सचिवज्यू, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीज्यूहरु, प्रतिष्ठानका कर्मचारीहरु, र प्रतिष्ठानमै रहेर कार्यक्रम संचालनको लागि प्राविधिक सहयोग तथा यस प्रतिवेदन तयार गर्नको लागि गहन जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रमका तालिम समन्वय विश्लेषक श्री अर्जुन सुबेदी प्रति पनि हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

गेहेन्द्र बम

कार्यकारी निर्देशक

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान

तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान

प्रतिवेदनको सारांश

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहमा निर्वाचित, मनोनित तथा नियुक्त पदाधिकारी एवम् कर्मचारीको क्षमता विकास, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण, प्रदेश अन्तर्गतका सरकारी तथा अर्धसरकारी निकाय र स्थानीय तहको संस्थागत सुधार एवम् शासकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्ने अभिप्रायले सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान ऐन, २०७७ अन्तर्गत स्थापित प्रतिष्ठानले स्वीकृत वार्षिक योजना अनुसार क्षमता विकासको क्रियाकलाप कार्यान्वयन गरेको करिब पाँच वर्ष पूरा भएको छ। प्रशिक्षण पाठ्यक्रम निर्माण, क्षमता विकास कार्यक्रमको कार्यान्वयन, प्रतिष्ठानको मानव संसाधन विकास, प्रदेश तथा स्थानीय तहसँग सम्पर्क, समन्वय र साभेदारी, पुराना संरचनाको मर्मत सम्भार र कार्यालय परिसरको सौन्दर्यकरण आदि कार्यक्रमहरू यस आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयनमा आएका छन्।

यस आर्थिक वर्षमा प्रदेश र स्थानीय तहका लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम, तालिमको आवश्यकता पहिचान र मागका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट निर्माण कार्यको निरन्तरता रह्यो। स्थानीय तहको प्राथमिकतामा रहेका संस्थागत विकासका लागि आवश्यक योजना/कार्ययोजना/रणनीति तर्जुमा गर्ने कार्यमा स्थानीय तहको लागत साभेदारीको आधारमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने कार्य पनि यस वर्षको उल्लेखनीय कार्यहरू रहेका छन्। प्रदेश र स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीका लागि लामो र छोटो अवधिका तालिमहरू १६८ वटा प्रस्ताव गरिएका मध्ये १४४ वटा तालिम तथा संस्थागत विकासका कार्यहरू सञ्चालन भए जसबाट ३०८३ जनाले क्षमता विकासको अवसर प्राप्त गरेका छन्। जुन संख्या भित्र लैङ्गिक हिसाबले विश्लेषण गर्दा महिलाहरूको प्रतिनिधित्व ८८२ तथा (२९%) देखिन्छ भने २२०१ (७१%) पुरुषहरूको प्रतिनिधित्व रहेको छ। त्यस्तै गरी जातिगत हिसाबले हेर्दा दलित ३८७ जना (१३%) जनजाति २३१ जना (७%), ब्राह्मण क्षेत्री २४१४ जना (७८%), मधेशी १६ (१%) र अन्य ३५ जना (१%) रहेको देखिन्छ। स्थानीय तहसँग सवाल केन्द्रित सम्वाद, स्थानीयतहका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूका लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी अभिमुखीकरण, स्थानीय तहलाई जवाफदेहीताका औजारहरूको कार्यान्वयन, मध्यमकालिम खर्च संरचना विषयमा फलोअप तालिम/अन्तरक्रिया, समावेशी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट

तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला, लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला, स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम, रुपान्तरणीय नेतृत्व विकास, कार्यपालिका विषयगत समितिको भूमिका, जिम्मेवारी र Vertical सहकार्य, न्यायिक कार्यसम्पादन, कार्यसम्पादन सुधारका लागि द्वन्द्व, तनाव र अन्तर-सम्बन्ध व्यवस्थापन, जिसस पदाधिकारीहरुलाई अनुगमन, जलवायु उत्थानशीलता र विपद जोखिम व्यवस्थापन, सार्वजनिक खरिद तथा इ-बिडिड र तनाव/समय व्यवस्थापन, सकारात्मक सोच, संचार सिप र प्रस्तुतिकरण सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखीकरण यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भयो । त्यसैगरी, लैंगिक उत्तरदायी बजेट सम्बन्धी अभिमुखीकरण, लैससास परिक्षण, स्थानीय तहमा संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) र वित्तिय सुशासन जोखिम मुल्याङ्कन (Fiduciary Risk Assessment) कार्यान्वयनको फलोअप तथा अनुगमन, जनप्रतिनिधि र कर्मचारी बीचको सामुदायिक अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरुले यस वर्ष पनि निरन्तरता पाए । साथै, यस केन्द्रका विद्यमान प्रशिक्षण कक्षहरु र कार्यालयको भौतिक संरचना मर्मत संभार, वेबसाईट अद्यावधिक तथा जेनेरेटर एवं अन्य मेशिनरी उपकरणहरुको खरीद सम्बन्धी कार्यहरु सम्पन्न भएका छन् । यसका अतिरिक्त यस आर्थिक वर्षमा सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयसंगको सहकार्यमा स्थानीय तहमा गठित टोल सुधार समितिहरुलाई उनीहरुको भूमिका जिम्मेवारी र स्थानीय तहको योजना तर्जुमामा प्रयोग सम्बन्धी तालिम सञ्चालनको अनुभव समेत रहेको छ ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले तयार गरी परिषद्बाट स्वीकृत भएको पाठ्यक्रमहरुलाई आधार बनाई यस आर्थिक वर्षमा पनि उल्लेखनीय संख्यामा सेवाकालीन तथा सेवा प्रवेश तालिमहरु सञ्चालन भए । जस अन्तर्गत यस आ.व.मा २४६ जना कर्मचारीहरुले ३० कार्यदिने सेवाकालीन तालिम प्राप्त गरे भने १२३ जना नयाँ नियुक्त कर्मचारीहरु पनि सेवा प्रवेश तालिम प्राप्त गरी आफ्नो सार्वजनिक प्रशासनको जिम्मेवारी शुरुवात गरेका छन् । प्रतिष्ठानमा कार्यरत कर्मचारीका लागि तालिम सहजीकरण विषयमा अभिमुखीकरण सञ्चालन हुनुका साथै स्रोत केन्द्रको रुपमा पुस्तकालय स्थापना तथा सञ्चालन आदि यस आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरिएका थप कार्यहरु रहेका छन् । यस प्रतिवेदनका आधारमा प्रतिष्ठानको यस आर्थिक वर्षमा सञ्चालित क्रियाकलापले संस्थागत विकासको मजबुत जग निर्माण भएको देखिन्छ ।

विषयसूची

सि.नं.	शीर्षक	पाना नं.
परिच्छेद-१ : परिचय		१
१.१,	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको परिचय	१
१.२	प्रतिष्ठानको उद्देश्य	१
१.३	प्रतिष्ठानका कार्यहरू	२
१.४	प्रतिष्ठानको संस्थागत संरचना	२
१.४.१	अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद्	४
१.४.२	कार्यकारी समिति	४
१.४.३	कार्यकारी निर्देशक	५
१.५	जनशक्ति व्यवस्था/दरबन्दी संरचना	५
परिच्छेद-२ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम र कार्य प्रगति		६
२.१	वार्षिक कार्यक्रम र कार्य प्रगति	६
२.१.१	प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२३)	६
२.१.२	प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२४)	७
२.१.३	आयोजनाको नाम: स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	८
२.१.४	प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम तर्फ	८
२.१.५	बजेट उपशीर्षक ३०१९११२०४	१२
परिच्छेद-३ : यस आर्थिक वर्षमा प्रतिष्ठानले सञ्चालन गरेका क्रियाकलापहरू		१३
३.१	प्रतिष्ठानको पूर्वाधार सुधार तथा संस्थागत विकास	१३
३.१.१	कार्यालय परिसर तथा छात्रावासको मर्मत सम्भार	१३
३.१.२	प्रशिक्षण हल तथा बैठक कक्षहरूको आधुनिकीकरण	१३
३.१.३	पुस्तकालय तथा अध्ययन केन्द्र स्थापना	१४
३.२	संस्थागत विकास योजना	१४
३.३	पाठ्यक्रम तथा तालिम मोडुलहरू तर्जुमा	१५
३.४	स्थानीय तहसँग सवाल केन्द्रित सम्वाद	१५
३.५	स्थानीयतहका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूका लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी अभिमुखीकरण	१५
३.६	LISA & FRA कार्यान्वयन, फलोअप/अनुगमन/अन्तरक्रिया र गुणस्तर परीक्षण	१६
३.७	स्थानीय तहलाई जवाफदेहीताका औजारहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धी अभिमुखीकरण	१७

३.८	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई मध्यमकालिम खर्च संरचना विषयमा फलोअप तालिम/अन्तरक्रिया	१८
३.९	स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि समावेशी वार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	१८
३.१०	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी वजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	१९
३.११	स्थानीय तथा प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम	२०
३.१२	स्थानीय तहका नयाँ कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	२१
३.१३	स्थानीय तहको संस्थागत स्वमूल्याङ्कन र क्षमता विकास योजनाबाट प्राप्त परिणामका साथै समसामयिक विषयमा स्थानीय तहको मागमा आधारित कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि क्षमता विकास तालिम	२२
३.१४	प्रदेश स्तरमा आवश्यकतामा आधारित विभिन्न क्षमता विकास तालिमहरू	२२
३.१५	स्थानीय तहमा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरमा घुम्ती विशेषज्ञ सेवा	२२
३.१६	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम (LED system सहित)	२३
३.१७	निर्वाचित प्रतिनिधि/कर्मचारीलाई GESI रणनीति/परीक्षण सम्बन्धी योजना निर्माण प्रक्रियामा फलोअप कार्यशाला	२४
३.१८	स्थानीय तहहरूको लैससास परिक्षण दस्तावेज तयारी	२४
३.१९	स्थानीय तहका उप-प्रमुख/उपाध्यक्षहरूका लागि रूपान्तरणीय नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम	२५
३.२०	नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्को समन्वयमा स्थानीय तहको न्यायिक समितिका पदाधिकारी हरूलाई न्यायिक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरिय कार्यक्रम	२५
३.२१	स्थानीय तहमा निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारी बीच कार्यसम्पादन सुधारका लागि द्वन्द्व, तनाव र अन्तर-सम्बन्ध व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम (NARMIN र MuAN सँग समन्वय र सहकार्य	२६
३.२२	जि.स.स. महासंघसँगको सहकार्यमा जिसस पदाधिकारीहरूलाई अनुगमन सम्बन्धी अनुशिक्षण तथा कार्यशाला	२७
३.२३	स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूका लागि जलवायु उत्थानशीलता र विपद जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	२८
३.२४	स्थानीय तहका शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम	२९

३.२५	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका कर्मचारी र PLGSP (PPSU र SPRTA) का प्राविधिक कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम	२९
३.२६	मन्त्रपरिषद् सदस्यहरू र सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मगमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम	३०
३.२७	स्थानीय तहमा निर्वाचित दलित तथा सिमान्तकृत सदस्यहरूको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम	३१
३.२८	सहभागितात्मक योजना र वजेट प्रक्रिया बारे स्थानीय तहका वडा समिति र टोल विकास संस्थाका लागि मागमा आधारित अभिमुखीकरण	३२
३.२९	सार्वजनिक खरिद तथा इ-विडिङ्ग सम्बन्धी प्रदेश स्तरका इन्जिनियर तथा प्रशासन शाखा प्रमुखहरूको लागि तालिम	३२
३.३०	प्रदेश सभा सदस्यको भूमिका, जिम्मेवारी, तनाव/समय व्यवस्थापन, सकारात्मक सोंच, सञ्चार सीप र प्रस्तुतीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण	३३
३.३१	सूचना प्रविधि अधिकृतहरूका लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम	३३
३.३२	स्थानीय तहका आन्तरिक लेखापरीक्षकहरूका लागि क्षमता विकास तालिम	३४
३.३३	स्थानीय तहका प्राविधिक कर्मचारीहरूका लागि शहरी विकास डिजाइन सम्बन्धी तालिम	३४
३.३४	पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको सहभागितामा सामुदायिक अभ्यास/छुलफल कार्यक्रम	३५
<u>परिच्छेद-४ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वित्तिय प्रगति विश्लेषण</u>		३६
४.१	वित्तिय प्रगतिको सारांश	३६
<u>परिच्छेद-५ : कार्यक्रम र कार्यान्वयनका जटिलताहरू</u>		३८
अनुसूची —१	: स्थानीय तह संस्थागत स्वमूल्याङ्कनको प्रदेशगत नतिजा	३९
अनुसूची —२	: प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगको मूल्याङ्कनमा प्रदेशगत रूपमा नतिजा	४३
अनुसूची —३	: प्रदेशका स्थानीय तहहरूको इमेल ठेगाना र वेवसाइट	४५
अनुसूची —४	: तालिम सहभागीहरूको खण्डीकृत तथ्याङ्क	४८

परिच्छेद-१ : परिचय

१.१, प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको परिचय

नेपालको संविधान २०७२ जारी भई शासकीय स्वरूपमा आएको परिवर्तन पश्चात नेपालमा तीन तहको सरकारको अभ्यास गरिएको छ र तीनै तहको सरकारसँग व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाको अधिकार रहेको छ । प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई संविधान तथा क्षेत्रगत कानुनले तोकेका कार्यहरू प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्नको लागि जनप्रतिनिधि तथा प्रशासकीय संयन्त्रका पदाधिकारीहरूको भूमिका र क्रियाशीलता अपरिहार्य छ । प्रदेश तथा स्थानीय सरकारका कार्यहरूलाई राष्ट्रिय कार्यक्रमसँग तादात्म्यता मिलाई अन्तर सरकारी समन्वय र कार्यान्वयन प्रणाली व्यवहारमा ल्याई एकरूपता कायम गर्नु पर्ने आवश्यकता महसुस गरिएको छ । सङ्घीयताको परिवर्तित स्वरूप अनुसार प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्यक्षेत्रका नागरिक तथा जनप्रतिनिधिहरू बीच अर्थपूर्ण अन्तरक्रिया र सहभागिताको माध्यमबाट पारस्परिक जवाफदेहिता प्रबर्द्धनका लागि प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको संरचनाहरूलाई प्रभावकारी बनाउने दिशामा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न आवश्यक रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकारले साविकमा नेपाल सरकार स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान अन्तर्गत रहेका सबै क्षेत्रीय प्रशिक्षण केन्द्रहरूलाई क्षमता विकास प्रयोजनका लागि सम्बन्धित प्रदेश सरकारहरूलाई उपयोगका लागि हस्तान्तरण गरेको छ र तदनुरूप सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान ऐन, २०७७ बमोजिम सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान स्थापना गरी सोही ऐनको दफा ३० बमोजिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान नियमावली, २०७९ जारी गरी प्रतिष्ठानको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरि आएको छ ।

१.२ प्रतिष्ठानको उद्देश्य

यस प्रतिष्ठानका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

क) प्रदेश र स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको लागि व्यवसायिक ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्न कार्यशाला, अन्तरक्रिया, बहस तथा विशेष खालका प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

ख) संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन र सेवा प्रवेश तालिमहरू प्रदान गर्ने ।

- ग) प्रशिक्षण तथा अनुसन्धानको कामलाई बढी उपयोगी तुल्याउन तथा प्रशिक्षण सामाग्री तयार गर्नका लागि कार्यमूलक अनुसन्धान, परामर्श सेवा जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।
- घ) प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको प्रणालीगत विकासमा सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने ।
- ड) प्रदेशको विकास कार्यक्रममा सहयोग पुर्याउन प्रदेश सरकारको प्रशासन व्यवस्थापन क्षेत्रलाई क्षमता विकासको माध्यमबाट सबल, सक्षम तथा प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्य गर्ने ।

१.३ प्रतिष्ठानका कार्यहरु

यस प्रतिष्ठानको प्रमुख कार्य ऐन तथा नियमावलीको परिधि भित्र रही देहायका क्रियाकलापहरुमा केन्द्रित हुने गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र निर्धारण गरेको छ ।

- कार्य सम्पादनमा आधारित प्रशिक्षण
- समस्या केन्द्रित अध्ययन तथा अनुसन्धान
- तिन तहको सरकार बिचमा सबाल केन्द्रित सम्वाद
- स्थानीय तथा प्रदेश तहका कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुको लागि मागमा आधारित परामर्श सेवा
- ज्ञान व्यवस्थापन
- राष्ट्रिय एवं अन्तरराष्ट्रिय स्तरका प्रशिक्षण केन्द्र वा संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य

१.४ प्रतिष्ठानको संस्थागत संरचना

प्रतिष्ठानलाई एउटा स्वायत्त संस्था तथा Centre of Excellence को रूपमा विकास गर्न प्रतिष्ठान स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी ऐनले प्रतिष्ठानको छुट्टै सांगठनिक संरचना हुनेछ र सर्वोच्च निकायको रूपमा प्रशिक्षण परिषद् रहनेछ भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ । यस आर्थिक वर्षमा उक्त सांगठनिक संरचना तयार गरी परिषद्ले आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी क्याबिनेट बैठकमा पेश गर्ने निर्णय समेत गरेको छ । जसमा प्रतिष्ठानको लक्ष्य, उद्देश्य प्राप्तिसमा योगदान गर्न कार्यकारी समिति, प्रतिष्ठानको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न कार्यकारी निर्देशक र प्रदेश सरकारले प्रशासकीय तथा प्राविधिक कर्मचारी रहने व्यवस्था छ । परिषद्ले स्वीकृत गरेको सांगठन संरचना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद

कार्यकारी समिति

कार्यकारी निर्देशक (एघारौं)

निर्देशक (नवौं) — १

वरिष्ठ लेखा सहायक (पाँचौं) -१

निर्देशक (नवौं) — १

कार्यक्रम तथा प्रशासन व्यवस्थापन शाखा

कार्यक्रम व्यवस्थापक (सातौं) — १
वरिष्ठ प्रशासन सहायक (पाँचौं) — १
का स/पाले/भान्से/सरसफाई कर्मी — ५
ह स चा — २

सूचना प्रविधि व्यवस्थापन शाखा

सूचना प्रविधि व्यवस्थापक (सातौं) — १
वरिष्ठ सूचना प्रविधि सहायक (पाँचौं) — १

प्रविधिक व्यवस्थापन शाखा

इन्जिनियर (सिभिल) — १

तालिम व्यवस्थापन शाखा

तालिम व्यवस्थापक (सातौं) — १
वरिष्ठ प्रशासन सहायक (पाँचौं) — १

अनुसन्धान शाखा

अनुसन्धान अधिकृत (सातौं) — १
वरिष्ठ प्रशासन सहायक (पाँचौं) — १

१.४.१ अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद्

प्रतिष्ठानको सर्वोच्च निकायको रूपमा प्रशिक्षण परिषद् रहने व्यवस्था छ । प्रशिक्षण परिषद्को संरचना निम्नानुसार रहेको छ ।

क) मा.मुख्यमन्त्री	अध्यक्ष
ख) प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव,	सदस्य
ग) प्रदेश लोकसेवा आयोगका अध्यक्ष,	सदस्य
घ) प्रदेश भित्रका जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख मध्येबाट अध्यक्षले मनोनित गरेका एकजना,	सदस्य
ङ) प्रदेश भित्रका स्थानीय तह प्रमुख वा अध्यक्ष तथा उपप्रमुख वा उपाध्यक्ष मध्येबाट अध्यक्षले मनोनित गरेका दुइजना,	सदस्य
च) अध्यक्षले मनोनित गरेका एकजना महिला सहित अन्य दुईजना,	सदस्य
छ) प्रतिष्ठानका कार्यकारी निर्देशक,	सदस्य सचिव

१.४.२ कार्यकारी समिति

प्रतिष्ठानको उद्देश्य एवं नीति अनुरूप अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी कार्यक्रमलाई सुव्यवस्थित एवं प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्न गराउन र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र प्रशिक्षण प्याकेजहरूको पाठ्यक्रम स्वीकृति प्रदान गर्न देहाय बमोजिमको कार्यकारी समितिको व्यवस्था रहेको छ ।

क) प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव,	अध्यक्ष
ख) मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव,	सदस्य
ग) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
घ) आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
ङ.) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
च) उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
छ) सामाजिक विकास मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
ज) भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव,	सदस्य
झ) प्रतिष्ठानका कार्यकारी निर्देशक,	सदस्य-सचिव

१.४.३ कार्यकारी निर्देशक

प्रतिष्ठानमा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा एक जना कार्यकारी निर्देशक रहने व्यवस्था ऐनले गरेको छ । कार्यकारी निर्देशकले प्रशिक्षण परिषद् र कार्यकारी समितिले गरेका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, गराउने, प्रशिक्षण परिषद्बाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने, प्रतिष्ठानका प्रशिक्षण कार्यक्रमको आन्तरिक मुल्यांकन गर्ने, प्रतिष्ठानका प्रगति विवरण समय समयमा समिति समक्ष पेश गर्ने लगायतका कार्य गर्ने गरी ऐनमा प्रष्ट संग जिम्मेबारीको व्यवस्था गरिएको छ ।

१.५ जनशक्ति ब्यवस्था/दरबन्दी संरचना

यस प्रतिष्ठानको संगठन संरचना र जनशक्तिको दरबन्दी अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषदको सिफारिसमा प्रदेश मन्त्रपरिषदले सिफारिस गरे वमोजिम हुने ब्यवस्था रहेको छ । यद्यपि यस प्रतिष्ठानको संगठन ब्यवस्थापन सर्भेक्षण र प्रस्तावित दरबन्दी संरचना परिषदबाट सिफारिस भइसकेको भएता पनि प्रदेश मन्त्रपरिषद् बाट स्वीकृत हुन बाँकी छ । यसका अलावा प्रतिष्ठानलाई आवश्यक दरबन्दी संरचना अनुसारका प्रशिक्षक तथा अनुसन्धानकर्ताहरु पदपूर्ति नभएको अवस्थामा करारमा समेत राख्न सक्ने ब्यवस्था कानुनले गरेको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा प्रतिष्ठानको कार्यसम्पादनका लागि देहाय वमोजिमका जनशक्तिले काम गरेका छन् :

क्र.स.	पद नाम	तह	पदपूर्ति	कैफियत
१	कार्यकारी निर्देशक	एघारौं	१	
२	अधिकृत	छैटौं	२	
३	प्रशासन सहायक	पाँचौं	१	
४	कम्प्युटर अपरेटर	चौथो	१	
५	कार्यालय सहयोगी	सहयोगी	७	
६	सवारी चालक	तह विहीन	१	
	पिएलजिएसपी (प्राविधिक सहयोग टोली) तर्फ			
१	तालिम समन्वय विश्लेषक	विज्ञ	१	
	कुल		१४	

परिच्छेद-२ :

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम र कार्य प्रगति

२.१ वार्षिक कार्यक्रम र कार्य प्रगति

मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना भएपछि नेपाल सरकारले अघि सारेको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" को दीर्घकालीन सोच, दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न प्रदेश र स्थानीय सरकारको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक देखिन्छ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ लाई प्रतिष्ठानलाई आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्दै आएको नेपाल सरकारको राष्ट्रिय कार्यक्रम प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रमको दोश्रो चरणको पहिलो वर्ष तथा प्रदेश सरकारले पनि प्रतिष्ठानको माग बमोजिम कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था गरेकोले यस आर्थिक वर्षलाई प्रतिष्ठानको लक्ष्य र उद्देश्य बमोजिम कार्यक्रम कार्यान्वयन वर्षको रूपमा योजना गरिएको थियो। वार्षिक योजना अनुसार नै प्रतिष्ठानले यस आ.व.का कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको छ, चालु आ.व. मा सम्पन्न भएका क्रियाकलापको विस्तृत विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

२.१.१ प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२३)

सि.नं	क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	भौतिक प्रगति %	विनियोजित बजेट	यथार्थ खर्च	बित्तिय प्रगति %
१	तालिम पाठ्यक्रम तथा मोडुल विकास निर्माण	१	१	१००%	६०००००	३९७०००	६६%
२	तालिम सहजीकरणका लागि विभिन्न बिषयको रोष्टर तयार गरी बिज्ञ मार्फत सेवा लिने	१	१	१००%	२०००००	१८८०००	९४%
३	कार्यालयका गतिविधिहरू समेटेर डकुमेन्ट्री तयार गर्ने	१	१	१००%	१०००००	९९५००	९९.५%
४	नागरिक समाजको उपस्थितिमा सेवाग्राही तथा सेवाप्रदायक सरोकारवालाहरूको कार्यशाला	१	०	०	३५००००	०	०%
५	ब्रेनट्रेन फोरमको स्थापना तथा फलोअप कार्यशाला	१	०	०	५०००००	०	०%
६	प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कर्मचारीहरूका लागि सकारात्मक सोच र तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	१	१	१००%	१००००००	८४१७५६	८४%

७	प्रतिष्ठानका कर्मचारीहरूका लागि क्षमता विकास तालिम	१	१	१००%	२०००००	२०००००	१००%
८	सेवाप्रवेश तालिम (सहायक स्तर चौथो, पाँचौ)	१	०	०	२२५००००	०	०%
९	ज्ञान व्यवस्थापन	१	१	१००%	८०००००	७८९३९३	९८%
१०	स्टाफ कलेजको सहकार्यमा विभिन्न विषयमा प्रशिक्षण	१	०	०	६०००००	०	०
११	सेवाकालीन तालिम	३	३	१००%	४८०००००	४७२९२२७	९९%
१२	कार्यक्रम अनुगमन भ्रमण	१	१	१००%	२०००००	१९६९२०	९८%
१३	बीमा तथा नवीकरण	१	१	१००%	१००००००	६०६६९	६२%
१४	विविध	१	१	१००%	२५००००	२५००००	१००%
१५	कार्यालय सञ्चालन खर्च (निजामती कर्मचारीको तलव, पोशाक, पानी, इमेल इन्टरनेट, कार्यालय सञ्चालन खर्च, मर्मत सम्भार आदि	३८	३८	१००%	१०००००००	७१५३९८०	७२%
जम्मा		५४	५०	९३%	२२८५००००	१४८९७५५७	६५%

२.१.२ प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२४)

सि.नं	क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	भौतिक प्रगति %	विनियोजित बजेट	यथार्थ खर्च	वित्तिय प्रगति %
१	भवन निर्माण	१	१	१००%	६००००००	३९२३०१९	६५%
२	प्रादेशिक सुशासन केन्द्र स्थित विद्यमान संरचनाको मर्मत सम्भार	१	१	१००%	३००००००	२१४७४३६	७२%
३	क्यामेरा	१	१	१००%	१०००००	९९४४०	९९%
४	ल्यापटप	१	१	१००%	१२५०००	१२३७३५	९९%
५	सिसिक्रयमेरा	१	१	१००%	८००००	८००००	१००%
६	जेनेटर	१	१	१००%	१००००००	९९१०१०	९९%
७	कार्यालयमा ए.सी. जडान	१	१	१००%	३२००००	३१७७५६	९९%
८	कार्यालय तथा ३ वटा हलका लागि फर्निचर खरिद	१	१	१००%	१००००००	९९१६०३	९९%
जम्मा		८	८	१००%	११६२५०००	८६७३९९९	७५%

२.१.३ आयोजनाको नाम: स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
(संघ सशर्त अनुदान) (बजेट उपशीर्षक ३०१९११२१३)

सि.नं	क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	भौतिक प्रगति %	विनियोजित बजेट	यथार्थ खर्च	वित्तीय प्रगति %
१	कार्यालय सहयोगी	१	१	१००%	५९००००	५८३७५१	९९%
जम्मा		१	१	१००%	५९००००	५८३७५१	९९%

२.१.४ प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम तर्फ
(बजेट उपशीर्षक ३०१९११२०३)

सि.नं	क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	भौतिक प्रगति %	विनियोजित बजेट	यथार्थ खर्च	वित्तीय प्रगति %
१	स्थानीय तहसँग सवाल केन्द्रित सम्वाद (स्थानीय तहले तयार गरेका आवधिक योजना, क्षमता विकास योजना र राजस्व सुधार कार्ययोजना) सम्बन्धी कार्यशालाहरु	९	८	८९%	४५०००००	३०९६५६३	६७%
२	स्थानीय तहका जननिर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीहरुका लागि स्थानीय तह आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली (नमूना कार्यविधि सहित) सम्बन्धी अभिमुखीकरण (प्रति स्थानीय तह ३ जना)	४	३	७५%	३६०००००	१४८९१७०	४१%
३	LISA & FRA कार्यान्वयन, फलोअप/अनुगमन/अन्तरक्रिया र गुणस्तर परीक्षण	१०	९	९०%	३५०००००	३००५८३९	८६%
४	स्थानीय तहलाई जवाफदेही औजार जस्तै: सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनवाई (नमूना कार्यविधि सहित) सामाजिक परिक्षण कार्यान्वयन सम्बन्धी अभिमुखीकरण	३	३	१००%	२१०००००	२०७६९९०	९९%
५	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई मध्यकालिन खर्च संरचना विषयमा फलोअप तालिम/अन्तरक्रिया	३	५	१६६%	२७०००००	२५३४०६३	९४%

६	स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि समावेशी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	९	१३	१४४%	४५०००००	३३१६९९२	७४%
७	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	६	५	८३%	३००००००	२०९६८८७	७०%
८	प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम	२	३	१५०%	३२०००००	३१०८३९१	९७%
९	स्थानीय तहहरूको कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम	५	५	१००%	८००००००	७९५०८६७	९९%
१०	स्थानीय तहका नयाँ कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	४	२	५०%	३००००००	१४२५८५१	४८%
११	स्थानीय तहको संस्थागत स्व:मूल्यांकन र क्षमता विकास योजनाबाट प्राप्त परिणामका साथै समसामयिक विषयमा स्थानीय तहको मागमा आधारित कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि क्षमता विकास तालिम	४	२	५०%	३००००००	७७७१७५	२६%
१२	प्रदेश स्तरमा आवश्यकतामा आधारित विभिन्न क्षमता विकास तालिमहरू	६	४	६७%	३००००००	२५०३४२५	८३%
१३	स्थानीय तहमा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरमा घुम्ती विशेषज्ञ सेवा (आवधिक योजना, राजस्व सुधार योजना, क्षमता विकास योजना, स्थानीय आर्थिक विकास योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना, सार्वजनिक खरीद) उपलब्ध गराउने	२०	५	२५%	२००००००	१४०२७४४	७०%

१४	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम (LED system सहित)	४	३	७५%	३६०००००	१७३१७२५	४८%
१५	निर्वाचित प्रतिनिधि/कर्मचारीलाई GESI रणनीति /परिक्षण सम्बन्धी योजना निर्माण प्रक्रियामा फलोअप कार्यशाला	६	६	१००%	३००००००	२७९०२०३	९३%
१६	स्थानीय तहहरूको लैससास परिक्षण दस्तावेज तयारी	१५	१३	८७%	३००००००	२११४५५०	७०%
१७	स्थानीय तहका उप-प्रमुख/उपाध्यक्षहरूका लागि रूपान्तरणीय नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम	३	३	१००%	२४०००००	२१९९७३५	७९%
१८	स्थानीय तहका सभा र कार्यपालिका विषयगत समितिको भूमिका, जिम्मेवारी र Vertical सहकार्य सम्बन्धी कार्यशाला गोष्ठी	४	४	१००%	२८०००००	२७९९७५१	१००%
१९	नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्को समन्वयमा स्थानीय न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरूलाई न्यायिक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरीय कार्यक्रम	५	५	१००%	३५०००००	३२७७४४९	९४%
२०	स्थानीय तहमा निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारी बीच कार्यसम्पादन सुधारका लागि द्वन्द, तनाव र अन्तर-सम्बन्ध व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम (NARMIN र MuAN सँग समन्वय र सहकार्य	३	१	३३%	२७०००००	२६१२८३९	९७%
२१	जि.स.स. महासंघसँगको सहकार्यमा जिसस पदाधिकारीहरूलाई अनुगमन सम्बन्धी अनुशिक्षण तथा कार्यशाला	१	१	१००%	२७०००००	१८४८५७२	६८%

२२	स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूका लागि जलवायु उत्थानशीलता र विपद जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	४	३	७५%	२८०००००	१२६१०६४	४५%
२३	स्थानीय तहका शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम	५	४	८०%	३५०००००	२३६०२२५	६७%
२४	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका कर्मचारी र PLGSP (PPIU र PCGG) का प्राविधिक कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम	१	१	१००%	७०००००	६०००००	८६%
२५	मन्त्रिपरिषद् सदस्यहरू र सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मागमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम	२	२	१००%	१५०००००	८९५८३६	६०%
२६	स्थानीय तहका अध्यक्ष तथा नगर प्रमुखहरूको लागि नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम तथा कार्यशाला	३	१	३३%	३००००००	२७२२७७०	९१%
२७	स्थानीय तहमा निर्वाचित दलित तथा सीमान्तकृत सदस्यहरूको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम	३	४	१३३%	१८०००००	१७७७७७५	९९%
२८	सहभागितात्मक योजना र बजेट प्रक्रिया बारे स्थानीय तहका वडा समिति र टोल विकास संस्थाका लागि मागमा आधारित अभिमुखीकरण	३	३	१००%	२१०००००	१७७५१३९	८५%
२९	सार्वजनिक खरिद तथा इ-बिडिड सम्बन्धी प्रदेश स्तरका इन्जिनियर तथा प्रशासन प्रमुखहरूको लागि तालिम	१	१	१००%	७००००००	६४१०६१	९२%

३०	प्रदेश सभा सदस्यको भूमिका, जिम्मेवारी, तनाव/समय व्यवस्थापन, सकारात्मक संच, संचार सीप र प्रस्तुतिकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण	२	४	२००%	२००००००	१६८४०३३	८४%
३१	सूचना प्रविधि अधिकृतहरूका लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम	३	४	१३३%	३३०००००	३०८२७०२	९३%
३२	स्थानीय तहका आन्तरिक लेखा परीक्षाहरूका लागि क्षमता विकास तालिम	२	२	१००%	१४०००००	७९९५४९	५७%
३३	स्थानीय तहका प्राविधिक कर्मचारीहरूका लागि शहरी विकास डिजाइन सम्बन्धी तालिम	३	३	१००%	२७०००००	२३६२८५१	८७%
३४	पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको सहभागितामा सामुदायिक अभ्यास / छलफल कार्यक्रम (सवाल पहिचान तथा समाधान) कलस्टर तथा स्थानीय तहमा सञ्चालन गर्ने	१०	९	९०%	१५०००००	१३३८६४९	८९%
३५	कार्यक्रम अनुगमन भ्रमण खर्च	१	१	१००%	५०००००	३४६११९	६९%
३६	विविध	१	१	१००%	५०००००	४२४५१३	८५%
३७	कार्यालय सञ्चालन खर्च	१	१	१००%	४५६२०००	४१४४१९४	९१%
चालु खर्चको यथार्थ स्थिति, कुल जम्मा		१७१	१४७	८६%	१०२९६२०००	८०३७६२६१	७८%

२.१.५ (बजेट उपशिर्षक ३०१९११२०४)

सि.नं	क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	भौतिक प्रगति %	विनियोजित वजेट रु.	यथार्थ खर्च रु.	वित्तीय प्रगति %
१	मेसिनरी तथा औजार	३	३	१००%	५०००००	५०००००	१००%
२	फर्निचर तथा फिक्चर्स	१०	१०	१००%	५०००००	४९१५५०	९८%
जम्मा पुजीगत खर्च		१३	१३	१००%	१००००००	९९१५५०	९९%
जम्मा चालु तथा पुजीगत खर्च स्थिति		१८४	१६०	८७%	१०३९६२०००	८१३६७८११	७८%

परिच्छेद-३

यस आर्थिक वर्षमा प्रतिष्ठानले सञ्चालन गरेका क्रियाकलापहरू

३.१ प्रतिष्ठानको पूर्वाधार सुधार तथा संस्थागत विकास

शासकीय स्वरूपको परिवर्तन पश्चात, नेपाल सरकारको निर्णय अनुरूप साविकको ग्रामीण विकास प्रशिक्षण केन्द्र, पुत्रा, डोटीमा रहेका भौतिक संरचनाहरू प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण गरी सोही संरचनामा प्रतिष्ठान स्थापना र सञ्चालन भएको छ । हस्तान्तरित संरचनाहरू पुरानो एवं जीर्ण अवस्थामा रहेको र प्रतिष्ठानको स्थापना उद्देश्य परिपूर्तिको निमित्त विद्यमान संरचनाहरूको मर्मत सम्भार र स्तरोन्नति गर्नुपर्ने भएकोले भौतिक पूर्वाधार सुधारका लागि आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रम तय गरी चालू आर्थिक वर्षमा थप कार्यहरू गरिएको छ । जस अन्तर्गत मुख्य प्रशासकीय भवनमा तला थप, रंगरोगन र फर्निचर गर्ने, नयाँ सभा हलको निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याउने, तालिम हलको फ्लोर र छाना मर्मत गर्ने, क्यान्टिनको सुधार गर्ने र नयाँ अतिथि भवनहरूको निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । यस कार्यले प्रतिष्ठानलाई विद्यमान पूर्वाधारको समुचित सदुपयोग गर्दै प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विभिन्न क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सहज भएको छ ।

३.१.१ कार्यालय परिसर तथा छात्रावासको मर्मत सम्भार

प्रतिष्ठानको अगाडि तर्फको पर्खाललाई मर्मत गरि रंगरोगन तथा पेन्टिङ गरिएको छ, जसले प्रतिष्ठानको सुन्दरतालाई बढावा दिएको छ । यसका साथै प्रतिष्ठान परिसर भित्र बगैँचाहरूको सुधार र सौन्दर्यीकरण गरिएको छ । ५६ रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको प्रतिष्ठानलाई आर्कषक तथा सुन्दर बनाउनका लागि वृक्षारोपण तथा विभिन्न प्रजातिका फूलहरू रोपिएका छन् ।

३.१.२ प्रशिक्षण हल तथा बैठक कक्षहरूको आधुनिकीकरण

प्रतिष्ठानको आर्थिक वर्ष ०७९/०८० मा निर्माण गरिएको भवनको भुईँ तलाको तालिम कक्षलाई आधुनिक बनाईएको छ । जसमा फर्निचर तथा फर्निचर सहितको हल तयार भई प्रतिष्ठानले गर्ने विभिन्न कार्यक्रमहरू सोही हलमा सञ्चालन हुन थालेका छन् । त्यसैगरी साविकका तालिम कक्षहरू शैलेश्वरी हलमा एसी जडान गर्ने, फ्लोरमा टायल विछ्याउने, छाना मर्मत गर्ने कार्यहरू सञ्चालन गरिएको छ ।

३.१.३ पुस्तकालय तथा अध्ययन केन्द्र स्थापना

प्रतिष्ठानको कार्यालय पुत्रा, डोटीमा प्रशिक्षार्थी तथा अभ्यासकर्ताहरूका लागि ज्ञान अभिवृद्धिका लागि सहयोगी पाठ्यसामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ध्येयले एक मिनी पुस्तकालय तथा अध्ययन कक्षको स्थापना गरिएको छ । यसै कक्षमा पुस्तक तथा अनुसन्धानात्मक जर्नलहरू उपलब्ध गराउनका लागि चालू आर्थिक वर्षको कार्यक्रम अनुसार पुस्तक तथा फर्निचरहरू खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखिएको छ ।

३.२ संस्थागत विकास योजना

स्थानीय र प्रदेश सरकारको क्षमता विकास, परामर्श सेवा र अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने मुख्य अभिप्रायका साथ स्थापना भएको प्रतिष्ठानको विद्यमान आन्तरिक शक्ति, क्षमता र दक्षता कस्तो छ, यो विषय पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ । सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान नियमावली, २०७९, वमोजिम यस प्रतिष्ठानको संगठन संरचना र जनशक्ति दरबन्दी निर्धारणका लागि अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषदले प्रदेश मन्त्रिपरिषद् समक्ष सिफारिस गर्नुपर्ने भएकोले सो कार्यका लागि आवश्यक तयारी गर्न प्रतिष्ठानले चालू आर्थिक वर्षमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M Survey) अध्ययन गरिएको छ । यस प्रतिष्ठानमा विद्यमान जनशक्तिको उपलब्धता एवं क्षमता विश्लेषण गर्ने, जनशक्तिको कार्यवोझ विश्लेषण सहित न्यूनता एवं कमीकमजोरी पहिचान गर्ने र सो न्यूनता परिपूर्तिका लागि ठोस कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ प्रतिष्ठानले यो अध्ययन गरेको हो ।

अध्ययनको क्रममा विज्ञहरूद्वारा मस्यौदा प्रतिवेदन तयार पारी यही मिति २०८० माघ १४ गते मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयमा प्रस्तुति गरिएको थियो । प्रस्तुतिको क्रममा प्रदेश सरकारको विभिन्न मन्त्रालयका सचिव तथा प्रतिनिधिहरूबाट सुधारका लागि आवश्यक सुझाव प्रदान गरिएको थियो । यस अध्ययनबाट प्राप्त निष्कर्षका आधारमा तयार पारिएको संगठन संरचना र जनशक्ति दरबन्दी अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद्बाट पास गरि प्रदेश मन्त्रिपरिषद्मा सिफारिस गरिएको छ ।

३.३ पाठ्यक्रम तथा तालिम मोड्युलहरू तर्जुमा

प्रतिष्ठानबाट चालु आर्थिक वर्षमा विभिन्न विषयमा पाठ्यक्रम तथा तालिम मोड्युलहरू तर्जुमा गरेको छ । जसका लागि विषयगत विज्ञ परामर्श सेवा मार्फत एवं परामर्श गोष्ठीहरू आयोजना गरी तयार पारिएको हो, जुन निम्नानुसार रहेका छन् :

सि.न.	पाठ्यक्रमको विषयवस्तु	लक्षित सहभागी	समयावधि
३	सेवाकालिन तालिम	प्रदेश तथा स्थानीय तहका अधिकृत छैटौँ तहका कर्मचारीहरू	३० कार्यदिन
४	सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन	प्रदेश तथा स्थानीय तहका प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीहरू	४ दिन
५	सेवाकालीन तालिम	प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा कार्यरत अधिकृतस्तर सातौँ र आठौँ तहका कर्मचारीहरू	३५ कार्यदिन

३.४ स्थानीय तहसँग सवाल केन्द्रित सम्बाद

विगत लामो समय देखि प्रतिष्ठानले प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम मार्फत स्थानीय तहमा आवधिक योजना, राजस्व सुधार योजना, क्षमता विकास योजना, स्थानीय आर्थिक विकास योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नको लागि सहयोग गर्दै आएको छ । जस अन्तर्गत विभिन्न स्थानीय तहहरूले उक्त योजनाहरू तयार गरी परिषदबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्दै आएका छन् । उक्त योजनाहरूको समिक्षा तथा विश्लेषणको लागि प्रतिष्ठानले यस वर्ष कार्यक्रम तय गरे बमोजिम ३ वटा पालिकाको आवधिक योजनाको समीक्षा तथा निर्माण, ५ वटा स्थानीय तहको मध्यकालीन खर्च संरचना तयारी तथा २ वटा स्थानीय तहहरूको राजस्व सुधार योजना निर्माणमा सहयोग गरेको छ ।

३.५ स्थानीयतहका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूका लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी अभिमुखीकरण

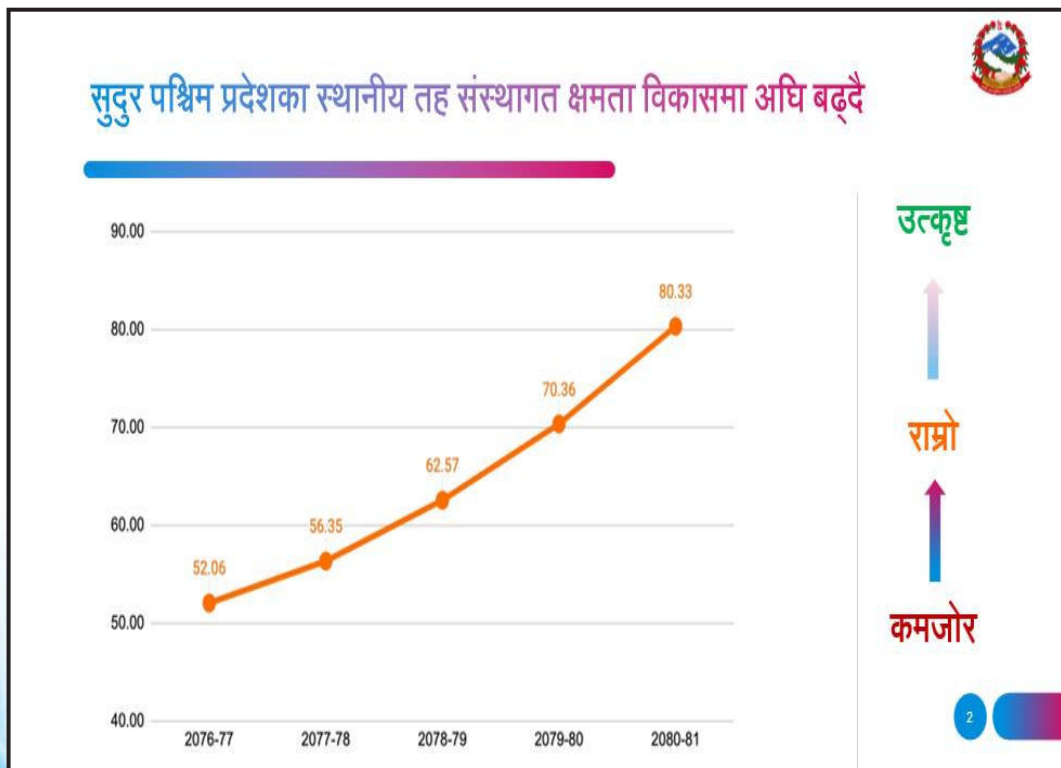
प्रतिष्ठानले स्थानीय तहको मागका आधारमा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी २ दिवसीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्देशिका, २०७८ अनुसार स्थानीय तहहरूमा संस्थागत विकास तथा शुसासन कायम गर्नको लागि विभिन्न पालिकाहरूबाट सहभागी बोलाई ३ वटा समूहमा उक्त तालिम सञ्चालन गरिएको छ । जसमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी गरी जम्मा १२८ जना सहभागी भएका थिए भने २४

जना महिलाको सहभागिता रहेको छ । यो २ दिवसीय आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली अभिमुखीकरणले स्थानीय तहको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सफल बनाउने तथा सार्वजनिक सेवालालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नको लागि मद्दत पुग्ने विश्वास प्रतिष्ठानको रहेको छ, साथै स्थानीय तहहरूले अभिमुखीकरण पश्चात आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गरिरहेका छन् ।

३.६ LISA & FRA कार्यान्वयन, फलोअप/अनुगमन/अन्तरक्रिया र गुणस्तर परीक्षण

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा स्थानीय तहमा संस्थागत विकासका लागि स्थानीय तह संस्थागत स्वमूल्याङ्कन र वित्तिय सुशासन जोखिम मुल्यांकन कार्यमा सहयोग पुग्ने उद्देश्यले जिल्ला समन्वय समिति मार्फत कार्यान्वयन गर्ने गरी ९ वटै जिल्ला समन्वय समितिलाई स्थानीय तहको संख्याको आधारमा कार्यक्रम तथा बजेट हस्तान्तरण गरिएको थियो । जसबाट ९ वटा जिल्लामा अभिमुखीकरण कार्यशाला, स्थलगत रूपमा प्राविधिक सहयोग र गुणस्तर परिक्षण गरिएको थियो ।

उक्त कार्य सम्पन्न गर्नको लागि प्रतिष्ठानबाट अनुगमन तथा फलोप कार्यको जिम्मेवारी सम्पन्न भएको छ । जसले गर्दा यस प्रदेशका ८८ वटै स्थानीय तहले संस्थागत स्वमूल्यांकन र वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्यांकन सम्पन्न गरेका छन् । यस क्रियाकलापबाट स्थानीय तहको संस्थागत सुधारका क्षेत्र पहिल्याउनुका साथै आगामी दिनमा कार्ययोजना सहित अगाडि बढ्ने र संस्थागत विकासमा सहयोग पुग्नेछ ।

अभिमुखीकरण पश्चात, कार्यविधिमा उल्लेखित सूचकका आधारमा स्थानीय तहहरूले आफ्नो संस्थागत क्षमताको स्वमूल्याङ्कन गरी नतिजालाई सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले विकास गरेको पोर्टल मार्फत प्रकाशन गर्ने कार्य सम्पन्न गरे । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सुदूरपश्चिम प्रदेशका ८८ वटै स्थानीय तहहरूले आफ्नो संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको कार्य सम्पन्न गरेका थिए । संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको प्राप्तिलाई स्थानीय तहहरूको नामावली सहित अनुसूचिमा समावेश गरिएको छ ।

३.७ स्थानीय तहलाई जवाफदेहिताका औजारहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धी अभिमुखीकरण

प्रतिष्ठानले स्थानीय तहहरूका लागि सार्वजनिक जवाफदेहिताका औजारहरू सम्बन्धी २ दिवसीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम स्थानीय तहका प्रवक्ता, सूचना अधिकारी र योजना अधिकृतहरूको सहभागितामा सम्पन्न गरिएको थियो ।

स्थानीय तहलाई विकास निर्माण, सेवा प्रवाह, सुशासन र पारदर्शिताको प्रभावकारिता कायम गर्नका लागि स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि जवाफदेहिताका औजारहरू (सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई र सामाजिक परीक्षण) सम्बन्धी अभिमुखीकरण प्रदान गर्नु कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य रहेको थियो । सामाजिक जवाफदेहिता, सुशासन तथा सदाचार प्रवर्द्धन, सूचनाको हक र पारदर्शिता, सार्वजनिक परिक्षणको सैद्धान्तिक पक्ष, औजारको प्रयोग र व्यवस्थापन, स्थानीय तहबाट गरिने सार्वजनिक जवाफदेही क्रियाकलापहरूको कार्ययोजना निर्माण, साझेदारीका सम्भावना तथा लागत सहभागिताका क्षेत्रहरू लगायतका विषयहरूमा छलफल गरिएको थियो । यस कार्यक्रमले स्थानीय तहको सुशासन तथा पारदर्शितालाई कायम गर्न, वित्तीय सुशासन कायम गर्न तथा जवाफदेहितालाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि सहयोग पुग्नेछ । उक्त कार्यक्रममा जम्मा ८३ जना स्थानीय तहका कर्मचारीको सहभागिता रहेको थियो भने जसमध्ये ७ जना महिला सहभागी रहेका थिए ।

३.८ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई मध्यकालिन खर्च संरचना विषयमा फलोअप तालिम/अन्तरक्रिया

स्थानीय तहहरूलाई मध्यमकालीन खर्च संरचना निर्माणमा सहयोग गर्ने उद्देश्यले सुदूरपश्चिम प्रदेशका सबै ८८ वटै स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखको सहभागितामा ३ दिने अभ्यासगत तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिममा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारण, महत्व, यसका कानूनी आधार, तर्जुमा प्रक्रियाका बारे प्रस्तुतिकरण, विभिन्न ढाँचामा अभ्यास र अन्तरक्रिया गरिएको थियो । उक्त तालिममा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख गरी जम्मा ११७ जनाको सहभागितामा रहेको थियो । तालिमको अन्त्यमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूले आ-आफ्नो स्थानीय तहमा मध्यमकालीन खर्च संरचना निर्माणका लागि आवश्यक निर्देशन र पहल गर्ने प्रतिबद्धता गरेका थिए ।

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा तयार पारिएको मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ का अन्तरवस्तुमा केन्द्रित रही यो तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिममा सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा आयोजित प्रमुख प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रममा सहभागी भएका तथा दिग्दर्शन बनाउन मन्त्रालयलाई प्राविधिक सहयोग गरेका सहजकर्ताहरूले सहजीकरण गरेका थिए । सबै जिल्लालाई समेटने गरी ६ वटा समूहमा सञ्चालन गरिएको उक्त तालिममा ८८ वटै स्थानीय तहको सहभागिता रहेको थियो । यस ३-दिने तालिमको पहिलो दिनमा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारण, महत्व, यसका कानूनी आधार र तर्जुमा प्रक्रियाका बारे अभिमुखीकरण गरिएको थियो । साथै, दोस्रो र तेस्रो दिनमा प्रत्येक स्थानीय तहका सहभागीलाई छुट्टाछुट्टै समूहमा बसाएर उपलब्ध तथ्याङ्कको आधारमा प्रयोगात्मक अभ्यासको माध्यमबाट मध्यमकालीन खर्च संरचना निर्माण गर्नका लागि सहजीकरण गरिएको थियो ।

३.९ स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि समावेशी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला

प्रतिष्ठानले स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूका लागि प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगको मूल्यांकनमा सबभन्दा कम अंक प्राप्त गर्ने स्थानीय तहहरूका लागि समावेशी योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्यक्रम तय गरे बमोजिम यस प्रदेशका कम अंक प्राप्त गर्ने स्थानीय तहहरू छनोट गरी बैतडी, बझाङ, बाजुरा, कञ्चनपुर, अछाम, दार्चुला र कैलाली जिल्लामा १२ वटा समूहमा सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिममा उल्लेखित जिल्लाका अति कम अंक प्राप्त गर्ने स्थानीय तहको सहभागिता रहेको थियो । यस २ दिने तालिमको पहिलो दिनमा समावेशी

योजना तर्जुमाको अवधारण, महत्व, यसका कानूनी आधार र तर्जुमा प्रक्रियाका बारे अभिमुखीकरण गरिएको थियो । साथै, दोस्रो दिनमा प्रत्येक स्थानीय तहका सहभागीलाई छुटाछुटै समूहमा बसाएर उपलब्ध तथ्याङ्कको आधारमा प्रयोगात्मक अभ्यासको माध्यमबाट कसरी विपन्न वर्गको आवश्यकता पहिचान गर्ने, समावेशी योजना तर्जुमा सम्बन्धी अभ्यास गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा जम्मा ३५० जना स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको सहभागिता रहेको थियो भने जस मध्ये ९९ जना महिलाको सहभागी रहेको थियो ।

३.१० स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका लागि नेपाल सरकारले प्रतिवद्धता जनाएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी, महासन्धी तथा कार्ययोजना, दीगो विकासको लक्ष्यलाई तिनै तहका सरकारहरूले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने

व्यवस्था रहेको छ । साथै नेपालको सोह्रौं योजनाले पनि राज्यका तीनै तहको सरकारमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट विनियोजन पद्धतिलाई संस्थागत गर्ने रणनीति लिएको छ । स्थानीय सरकारका नीति, योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिकोणबाट संवेदनशील एवम् उत्तरदायी बनाउनका लागि सहजीकरण गर्न अनिवार्य रूपमा GESI सम्पर्क ब्यक्ति तोक्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा अनुरूप स्थानीय सरकारका क्रियाकलाप, योजना, कार्यक्रममा लैङ्गिक संवेदनशीलता एवम् उत्तरदायित्वको अवस्था विश्लेषण गरी आगामी योजना, कार्यक्रम एवं प्रशासनिक संरचनामा लैससासको अवस्थामा सुधार ल्याउने दिशामा सहयोग गर्ने उद्देश्यले स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट सम्बन्धी ३ दिने अभिमुखीकरण प्रतिष्ठानकै हलमा सञ्चालन भयो । प्रत्येक जिल्लाको छुट्टाछुट्टै रूपमा संचालित यस कार्यक्रम स्थानीय तहको उप प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, योजना शाखा प्रमुख, GESI फोकल पर्सन र सूचना प्रविधि अधिकृतहरूको सहभागितामा अभिमुखीकरण सञ्चालन गरिएको थियो । कार्यक्रमलाई उपलब्धिमूलक बनाउन लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा लामो समय काम गरेका विज्ञ श्रोत व्यक्तिहरूलाई

स्थानीय तहमा परिचालन गरिएको थियो । सुदूरपश्चिम प्रदेशका अछाम, डोटी, बाजुरा, बैतडी, र डडेल्धुरा जिल्लामा सम्पन्न भएका उक्त कार्यक्रममा जम्मा ११६ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

उक्त तालिममा स्थानीय तहका विभिन्न समितिहरू जस्तै; राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, न्यायिक समिति, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति आदिमा उपमेयर/उपाध्यक्षहरूको भूमिका र जिम्मेवारीबारे समेत उक्त अभिमुखीकरणमा प्रकाश पारिएको थियो । साथै ती जिम्मेवारीहरूको बहन गरी रहदा लैङ्गिक एवं सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था विश्लेषण गरी योजना, कार्यक्रम एवं प्रशासनिक संरचनामा लैससास मूलप्रवाहिकरणका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नु पर्ने दिशामा सघन छलफल भएको थियो । यस अभिमुखीकरणले स्थानीय तहको श्रोतहरूमा महिला तथा पछाडि पारिएका वर्गको पहुँच अभिवृद्धि र लैङ्गिक समानता प्रवर्द्धनको लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको अवधारणालाई अवलम्बन गर्ने वातावरण निर्माणमा सहयोग मिल्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

३.११ स्थानीय तथा प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम

प्रतिष्ठानको अर्को महत्वपूर्ण उद्देश्य भनेको प्रदेश तथा स्थानीय तहका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम प्रदान गर्नु पनि हो । प्रतिष्ठानले सहभागिताका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेशका विभिन्न मन्त्रालय, सचिवालय, मातहतका निकाय र स्थानीय तहको हकमा

यस केन्द्रको इमेल ठेगाना वा केन्द्रमा सिधै प्राप्त हुने गरी सार्वजनिक सूचना प्रकाशन तथा पत्राचार गरिएको थियो । सो बमोजिम रीतपूर्वक आएका निवेदनहरूको विश्लेषणबाट ज्येष्ठताको आधारमा सहभागी छनोट गरी यस आर्थिक वर्षमा १० वटा समूहमा ३०/३५ कार्यदिने सेवाकालीन तालिम सम्पन्न भयो । केन्द्रको छात्रावासलाई आवश्यक व्यवस्थापन गरेर पूर्ण क्षमतामा प्रयोग गरी सम्भव भएसम्म उक्त तालिमलाई आवासीय रूपमा सञ्चालन गरिएको थियो भने अधिकृतस्तरको तालिमलाई प्रशिक्षकको उपलब्धतालाई ध्यानमा राखी धनगढीमा सञ्चालन गरिएको थियो । यस तालिममा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका विभिन्न कार्यालयमा कार्यरत अधिकृत तथा सहायकस्तरका विभिन्न सेवा समूहका कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याउने अपेक्षाका साथ सञ्चालन भएको उक्त तालिममा प्रदेश तथा संघ तर्फका ८१ जना र स्थानीय तर्फका १६५ जना गरी जम्मा २४६ जना कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

उल्लेखित तालिमले सम्बन्धीत कर्मचारीहरूको ज्ञान, सीप र दक्षता विकास गर्नुका साथै स्तरवृद्धि एवं बढुवामा पनि सहयोग गर्ने भएकोले यसलाई राम्रो अवसरको रूपमा हेरिएको छ ।

३.१२ स्थानीय तहका नयाँ कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम

प्रतिष्ठानले स्थापना कालदेखि नै प्रदेशभित्रका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई निरन्तर रूपमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । चालू आर्थिक वर्षमा यस प्रतिष्ठानले प्रदेश लोक सेवाबाट प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरू मा नियुक्तिका लागि विभिन्न सेवा र समूहमा सिफारिस भएका चौथो र पाँचौँ तहका कर्मचारीहरूलाई आधारभूत सेवा प्रवेश तालिम सञ्चालन गरेको छ । नयाँ भर्ना भएका कर्मचारीहरू का लागि प्रशासन सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान, सार्वजनिक कार्य सञ्चालन प्रकृया, लेखा र राजस्व, कानूनको प्रयोग र बुझाइ, विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन एवं कर्मचारीहरू को मर्यादा र आचारसंहिता लगायत विषयहरू समेटेर पाँच दिने प्याकेजमा यो तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिमले नवनियुक्त कर्मचारीहरूलाई निजहरूको कार्यसम्पादन स्तर वृद्धि भइ नागरिकहरू लाई सेवा प्रवाहमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिइएको छ । यस आर्थिक वर्षमा यस प्रतिष्ठानबाट विभिन्न सेवा र समूहका कुल चार समूहमा जम्मा १२३ जना कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम प्रदान गरिएको थियो ।

३.१३ स्थानीय तहको संस्थागत स्वमूल्याङ्कन र क्षमता विकास योजनाबाट प्राप्त परिणामका साथै समसामयिक विषयमा स्थानीय तहको मागमा आधारित कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि क्षमता विकास तालिम

स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको लागि ब्यबस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न प्रतिष्ठानले स्थानीय तहको माग र लागत साझेदारीको आधारमा क्षमता विकास योजना निर्माणमा सहयोग गर्दै आइरहेको छ, भने अर्को तर्फ स्थानीय तहको सस्थागत स्वमूल्याङ्कनको विधिबाट स्थानीय तहको संस्थागत विकासको अवस्था के छ, कुन पक्ष स्थानीय तहको सबल छ, कुन कुरा सुधार गर्नुपर्ने छ, भन्ने कुरा हेरिएको छ । सोही अनुसार यस प्रदेशका ८० प्रतिशत भन्दा बढी स्थानीय तहहरूमा क्षमता विकास योजना निर्माण भएको छ, भने ८८ वटै पालिकाले स्वमूल्याङ्कन सम्पन्न गरेका छन् । उक्त नतिजाका आधारमा प्रतिष्ठानले यस आर्थिक वर्षमा यस शिर्षक अन्तर्गतको स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमबाट गौरीगंगा, बेलौरी र बुढीगंगा स्थानीय तहमा स्थानीय तहका कर्मचारी तथा नागरिकको लागि लोकसेवा कक्षा सञ्चालन, सकारात्मक सोच र बुढीगंगा कचहरी जस्ता कार्यक्रम सञ्चालनको लागि स्थानीय तहलाई लागत साझेदारीको आधारमा अनुदानको रूपमा सहयोग गरेको थियो ।

३.१४ प्रदेश स्तरमा आवश्यकतामा आधारित विभिन्न क्षमता विकास तालिमहरू

सुदूरपश्चिम प्रदेशको सांगठानिक संरचना अन्तर्गत विभिन्न मन्त्रालय, आयोग, सचिवालय, निर्देशनालय र जिल्ला स्थित प्रदेशका कार्यालयहरूमा आवश्यकता पहिचानको ढाँचा तयार गरी आवश्यकता संकलन गरेको थियो । जस अन्तर्गत प्रदेशका विभिन्न १५५ वटा कार्यालयहरू मध्य धेरै जसो जिल्ला स्थित कार्यालयहरू बाट मागहरू प्राप्त भएका थिए । सोही अनुसार पहिलो प्राथमिकतामा रहेको नेपाल सरकारले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको लागि यसै आर्थिक वर्षमा सुरु गरेको (PAMS Version 2) सम्बन्धी तालिमलाई महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयको समन्वय तथा सहकार्यमा डडेल्धुरास्थित रातो गुराँस रिसोर्टमा दुई दिने तालिम चार वटा समूहमा सञ्चालन गरिएको थियो जसमा प्रदेशका ९४ जना कर्मचारीहरू सहभागी भएका थिए ।

३.१५ स्थानीय तहमा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनकालागि स्थानीय स्तरमा घुम्ती विशेषज्ञ सेवा

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद-६ दफा २४ (१) मा हरेक स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिक, विषय क्षेत्रगत, मध्यमकालीन तथा दिर्घकालिन योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस प्रयोजनका लागि प्रतिष्ठानले स्थानीय तहमा योजनाको प्रभावकारी

कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरमा घुम्ती विशेषज्ञ सेवा (आवधिक योजना, राजस्व सुधार योजना, क्षमता विकास योजना, स्थानीय आर्थिक विकास योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना, सार्वजनिक खरिद) उपलब्ध गराउने उद्देश्यले स्थानीय तहको मागमा आधारित आठ वटा इभेन्टहरू सम्पन्न गरेको छ ।

३.१६ स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम (LED system सहित)

प्रतिष्ठानको नियमित कार्यक्रम अनुसार स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूका लागि दुई दिने स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम धनगढीमा सम्पन्न भयो । यस तालिममा सुदूरपश्चिम प्रदेशका ८८ वटै स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो र यो तालिम कार्यक्रम ३ छुट्टाछुट्टै हलमा तीन वटा इभेन्टका रूपमा सञ्चालन गरिएको थियो ।

मुख्य सहजकर्ताको रूपमा श्री काशीराज दाहाल (पूर्व सचिव), डा. सोमलाल सुवेदी (पूर्व मुख्यसचिव) र डा. लवदेव अवस्थी (पूर्व सचिव) रहनु भएको थियो । यसका अतिरिक्त तालिमका सहभागीहरूको पृष्ठभूमिलाई मध्यनजर गर्दै प्रतिष्ठानले सुदूरपश्चिम प्रदेशका मन्त्रालयहरूबाट सचिवज्यूहरू, जस्तै कृषि सचिव, कानून सचिव, आर्थिक मामिला मन्त्रालयका सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयका सचिव, नीति तथा योजना आयोगका सचिवलाई समेत पत्र सहजीकरणका लागि आमन्त्रण गरिएको थियो । कार्यक्रममा सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट निर्धारण गरिएको पाठ्यक्रम, विषयवस्तु, शिक्षण विधि, सामग्री तथा फारामहरू प्रयोग भएका थिए ।

यसको लगत्तै स्थानीय तहका विषयगत समिति अन्तर्गत आर्थिक विकास समितिका संयोजक तथा उक्त शाखा हेर्ने शाखा प्रमुख कर्मचारीको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको कार्यविधि तथा पाठ्यक्रम भित्र रही नेपालको आर्थिक विकासको क्षेत्रमा लामो समय सम्म क्रियाशील कार्यक्रम लघुउद्यम विकास कार्यक्रमका राष्ट्रिय कार्यक्रम प्रबन्धक डा. रामजी प्रसाद न्यौपानेको सहजीकरणमा तीन वटा समूहमा तीन दिनसम्म सञ्चालन गरिएको थियो । जसमा स्थानीय तहका ९४ जना कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरू सहभागी भएका थिए ।

३.१७ निर्वाचित प्रतिनिधि/ कर्मचारीलाई GESI रणनीति /परिक्षण सम्बन्धी योजना निर्माण प्रक्रियामा फलोअप कार्यशाला

स्थानीय सरकारका सबै नीति, कार्यक्रम, आयोजना, बजेट तथा संरचनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई स्थापित गर्ने उद्देश्यले प्रतिष्ठानको सहयोगमा विगत आर्थिक वर्षमा नै ८८ वटै स्थानीय तहहरूको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

रणनीति तर्जुमा भई उक्त रणनीति कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न सम्पूर्ण जिल्लाहरू मा अभिमुखीकरण कार्यक्रम पनि गरिएको छ । यस आ.व.मा सो रणनीति उपर फलोअप र लैससास परिक्षण कार्यमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले ६ वटा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । सो कार्यक्रममा स्थानीय तहका उपप्रमुख/उपाध्यक्ष र लैससास सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई सहभागी गराइएको थियो । प्रतिष्ठानको सहयोगमा तयार गरिएको उक्त रणनीति कार्यान्वयनको फलोअप र लै.स.सा.स. परिक्षण कार्यका लागि पालिकाको तर्फबाट बजेट कार्यक्रम तर्जुमा, स्वीकृत कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका उपायहरू, रणनीति कार्यान्वयनका समस्या र चुनौतीको बारेमा छलफल गरिएको थियो । यस कार्यशालामा ६ वटै जिल्लामा फरक फरक विज्ञ सहजकर्ताहरू ले सेसन सहजीकरण गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा ६ वटा जिल्लाबाट स्थानीय तहका उपप्रमुख/उपाध्यक्ष र लैससास सम्पर्क व्यक्ति गरि १२८ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

३.१८ स्थानीय तहहरूको लैससास परिक्षण दस्तावेज तयारी

यस प्रतिष्ठान अन्तर्गत सञ्चालित प्रदेश तथा स्थानीय शासन सबलीकरण कार्यक्रम (PLGSP) अन्तर्गत चालू आर्थिक वर्षका लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मूलप्रवाहीकरण सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू तर्जुमा र सञ्चालन भएका छन् । यस अन्तर्गत मुख्यतया स्थानीय तहहरूको लैससास परिक्षण दस्तावेज तयारी पनि एक हो । सो कार्यक्रम अन्तर्गत यस आर्थिक वर्षका प्रदेशका १३ वटा स्थानीय तहहरू मा लैससास परिक्षण दस्तावेज तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो ।

३.१९ स्थानीय तहका उप-प्रमुख/उपाध्यक्षहरूका लागि रुपान्तरणीय नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम

स्थानीय तहको प्रमुख जिम्मेवारीहरू मध्ये आफूले सम्पादन गरेका कार्यहरू को सम्बन्धमा नागरिकहरू का माग र चाहना अनुरूप सूचना प्रवाह गर्नु, सुशासन तथा पारदर्शिता कायम गर्नु र विकास एवं सेवा प्रवाहमा

नागरिकहरूका असन्तुष्टि र गुनासाहरूको सम्बोधन गर्नु रहेका छन् । उक्त पृष्ठभूमिमा प्रतिष्ठानको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार ८८ वटै स्थानीय तहका प्रमुख/अध्यक्ष, तथा उपप्रमुख/उपाध्यक्षहरूका लागि नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम आयोजना गरियो । उक्त कार्यक्रममा स्थानीय शासनविज्ञ काशी राज दाहालले सहजीकरण गर्नुभएको थियो ।

३.२० नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्को समन्वयमा स्थानीय तहको न्यायिक समितिका पदाधिकारी हरूलाई न्यायिक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरीय कार्यक्रम

नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्को समन्वयमा स्थानीय न्यायीक समितिका पदाधिकारीहरूलाई न्यायीक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरीय कार्यक्रम/अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरी न्यायिक कार्यसम्पादन तथा प्रगति एवं चुनौतीका सम्बन्धमा छलफल अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरियो ।

नेपालको संविधानको धारा २१७ बमोजिम स्थापित स्थानीय न्यायिक समितिको क्षेत्राधिकारका विषयहरू मा न्यायिक निरूपण तथा मेलमिलाप सम्बन्धी कार्यको प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने प्रक्रियालाई सहयोग गर्ने उद्देश्यका साथ न्यायिक समितिको क्षमता विकास र उनीहरूको कार्यसम्पादनमा आइपर्ने प्राविधिक सवालहरू को सहजीकरण गर्न सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, पुत्रा, डोटीको आयोजना र नेपाल कानून व्यवसायी परिषद, सुदूरपश्चिम प्रदेशको समन्वयमा तीन वटा कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसको प्रमुख उद्देश्य न्यायिक समितिको क्षमता विकासका साथै स्थानीय न्यायिक समितिको दैनिक कार्य सम्पादनमा आउने विभिन्न कानुनी सवालहरू को समाधान गर्नु रहेको थियो । जसमा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी गरी जम्मा १४५ जनाको सहभागिता रहेको छ ।

३.२१ स्थानीय तहमा निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारी बीच कार्यसम्पादन सुधारका लागि द्वन्द्व, तनाव र अन्तरसम्बन्ध व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम (NARMIN र MuAN सँग समन्वय र सहकार्य)

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, पुत्रा, डोटीको आयोजनामा नेपाल नगरपालिका संघ, केन्द्रीय समिति र गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ नेपाल, केन्द्रीय समितिको समन्वय र सहकार्यमा मिति २०८१ पौष १९ र २० गते २ दिवसीय स्थानीय सरकार सञ्चालन र नेतृत्व विकास सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम कैलाली जिल्लाको

धनगढीमा सम्पन्न भयो । नेपाल नगरपालिका संघ, सुदूरपश्चिम प्रदेश समितिका संयोजक तथा गोदावरी नगरपालिका नगर प्रमुख श्री विरेन्द्र भट्टज्यूको अध्यक्षतामा माननीय मुख्यमन्त्री श्री कमल बहादुर शाहज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ भएको थियो । सो कार्यक्रमका अन्य अतिथिहरूमा सुदूरपश्चिम प्रदेश, प्रदेश सभा विपक्षी दलका नेता माननीय राजेन्द्र सिंह रावल सहित सुदूरपश्चिम प्रदेश तथा केन्द्रबाट विशिष्ट व्यक्तित्वहरूको पनि उपस्थिति रहेको थियो । स्थानीय सरकारका ८८ जना प्रमुख र अध्यक्षहरूको लागि सञ्चालित यस कार्यक्रमको समग्र उद्देश्य स्थानीय सरकार सञ्चालन र व्यवस्थापनमा सहजता ल्याई प्रभावकारी सेवा प्रवाह, विकास, जवाफदेहिता र सुशासन मार्फत नागरिकहरूलाई सन्तुष्टि पार्न स्थानीय सरकारका प्रमुख/अध्यक्षहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु रहेको थियो ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका कार्यकारी निर्देशक श्री गेहेन्द्र बम ज्यूले कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि माननीय मुख्यमन्त्री श्री कमल बहादुर शाह लगायत सम्पूर्ण आमन्त्रित महानुभावहरूलाई स्वागत गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि माननीय मुख्यमन्त्री श्री कमल बहादुर शाहले पानसमा दिप प्रज्वलन गरी कार्यक्रमको औपचारिक शुरुवात गर्नु भएको थियो । स्थानीय सरकार सञ्चालन, व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह, विकास, जवाफदेहिता, सुशासनका बारेमा सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले धनगढीमा स्थानीय सरकारका प्रमुखहरू का लागि सञ्चालन गरेको २ दिने कार्यक्रमको उद्घाटन सत्र समापन गर्दै मुख्यमन्त्री कमल बहादुर शाहले स्थानीय सरकारहरू पनि अधिकार प्रदत्त भएको अवस्था हुनाले बढी

जिम्मेवार भएर इमान्दारितापूर्वक वित्तीय सुशासन सहित जनतालाई सेवा पुऱ्याउनु पर्ने कुरामा जोड दिनु भयो । गरिबीको सूचकाङ्कमा कर्णाली प्रदेशभन्दा पनि सुदूरपश्चिम प्रदेश पछाडि परेकोले अहिलेको स्थितिबाट सुदूरपश्चिम प्रदेशलाई माथि उकास्न हामी सबैले हातेमालो गर्दै परिवर्तनकारी भूमिका निभाउनु पर्ने र अब जिम्मेवार भएर सबैले काम गर्नुपर्ने कुरा उल्लेख गर्नुभयो । अतिथि वक्ताहरू तथा माननीय मन्त्रीज्यूहरूले पनि सबै स्थानीय सरकारहरूले भ्रष्टाचार रहित, सुशासन, जवाफदेहिता, पारदर्शिता एवम् उत्तरदायित्व सहितको सेवा जनतालाई दिनुपर्ने कुरा दोहोऱ्याउनु भयो ।

३.२२ जि.स.स. महासंघसँगको सहकार्यमा जिसस पदाधिकारीहरू लाई अनुगमन सम्बन्धी अनुशिक्षण तथा कार्यशाला

नेपालको संविधानको धारा २२० वमोजिम स्थापित जिल्ला समन्वय समितिहरूलाई स्थानीय तहको परिभाषा अन्तर्गत समेटिएको छ । तर साविकका जिल्ला विकास समितिको जस्तो कार्यकारी भूमिका र जिम्मेवारी नहुँदा हालका जिल्ला समन्वय समितिहरूले आफ्नो भूमिका र

उपस्थितिलाई कमजोर ठानिरहेका छन् । यस सन्दर्भमा जिल्ला समन्वय समितिहरूको संवैधानिक तथा कानुनी जिम्मेवारीमा प्रष्टता ल्याई गाउँपालिका र नगरपालिकाको अनुगमन र समन्वय प्रभावकारी बनाउन र विकास तथा शासन प्रक्रियालाई जनमुखी बनाउन जिल्ला समन्वय समितिहरूको क्षमता विकास गर्नु अपरिहार्य रहेको छ । यसै पृष्ठभूमिमा सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको आयोजना तथा जिसस महासंघको सहकार्यमा जिससका पदाधिकारीहरूका लागि नेतृत्व विकास तथा अनुगमन सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । यस कार्यक्रममा ९ वटै जिल्लाका जिल्ला समन्वय समितिका पदाधिकारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

जसमा जिससमा काम गर्दा आइपरेका गुनासाहरूको सम्बन्धमा अन्तरक्रिया गरिएको थियो । जसमा ९ वटा जिल्लाबाट ३१ जना पदाधिकारीको सहभागिता रहेको थियो ।

३.२३ स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूका लागि जलवायु उत्थानशीलता र विपद जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम

आर्थिक वृद्धि सहितको भौतिक विकास र वातावरणीय हास एक अर्काप्रति प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विषयहरू हुन । सामाजिक आर्थिक विकासका कार्यहरूबाट आर्थिक वृद्धि र मानव जीवनको गुणात्मक पक्षमा वृद्धि भएतापनि प्राकृतिक स्रोतहरूको अधिक दोहन तथा प्रदुषण वृद्धिबाट मानव जीवन कष्टकर हुन

थालेपछि वातावरण व्यवस्थापनको महत्व र आवश्यकता महसुस हुन थाल्यो । कुनै पनि विकास परियोजना कार्यान्वयन हुने क्षेत्रका बस्ती, विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थालाई सो परियोजनाको कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने वातावरणीय प्रभावको मूल्यांकन गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । यसै सन्दर्भमा, परियोजनाको पुनरावलोकनकर्ता एवं निर्णयकर्तालाई सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले प्रस्तावकले आफ्नो प्रस्तावनाको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन, संक्षिप्त वातावरणीय मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी यसको विश्लेषणको आधारमा सिफारिस गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याइएको छ । यसै अनुरूप, सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानद्वारा स्थानीय तहमा कार्यरत विकास तथा भू-उपयोग कार्यमा संलग्न प्राविधिक कर्मचारीहरूका लागि जलवायु उत्थानशीलता र विपद जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरियो । यस प्रदेशका सम्पूर्ण ८८ वटै स्थानीय तहबाट एक-एक जना प्राविधिक कर्मचारीहरूको सहभागितामा सम्पन्न भएका उक्त ३-दिने तालिममा जम्मा ७५ जनाको सहभागिता रहेको थियो । सहभागिहरूको पहुँचलाई सुलभ बनाउने हेतुले उक्त तालिमलाई तीनवटा क्लस्टरमा आयोजना गरिएको थियो । वातावरण नीति, ऐन र कानूनको अवधारणा, अन्तर्राष्ट्रिय वातावरण कानूनको आधारमा नेपालमा वातावरण संरक्षण ऐनको कार्यान्वयन स्थिति र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कानूनी प्रावधान र अभ्यास आदि यस तालिमका मुख्य विषयवस्तुहरू रहेका थिए ।

३.२४ स्थानीय तहका शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम

सुदूरपश्चिम प्रदेश
अनुसन्धान तथा
प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले
स्थानीय तथा प्रदेश
तहका कर्मचारीहरू
को क्षमता विकास
मार्फत सेवा
प्रवाहमा सुधार
ल्याउने उद्देश्यका
साथ काम
गरिरहेको छ ।

शासकीय स्वरूपमा भएको परिवर्तन पश्चात स्थानीय तहमा ठूलो संख्यामा विषयगत शाखामा प्राविधिक कर्मचारीहरू कार्यरत छन् । सोहि अनुरूप यस आर्थिक वर्षमा शिक्षा, कृषि र स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीय तहका कर्मचारीहरूका लागि मागमा आधारित तालिम कार्यक्रमहरू आयोजना र सञ्चालनको लागि यो क्रियाकलाप समावेश गरिएको थियो । जस अन्तर्गत ८८ वटै स्थानीय तहसंग माग गरिएकोमा ३७ वटा स्थानीय तहबाट माग प्राप्त भएको थियो भने पहिलो प्राथमिकतालाई हेरेर तालिमको विषयलाई तय गरिएको थियो । क्षेत्रगत सीपको कमीलाई सम्बोधन गरेर, यस गतिविधिले स्थानीय स्तरमा सुशासन र सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याउन योगदान गर्नेछ । जसमा जम्मा ४ वटा समूहमा तालिम सञ्चालन गरिएकोमा १२३ वटा विषयगत शाखाका प्राविधिक कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

३.२५ प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका कर्मचारी र PLGSP (PPSU र SPRTA) का प्राविधिक कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले प्रदेश र स्थानीय तहका लागि विभिन्न किसिमका प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आईरहेको छ । प्रदेश र स्थानीय तहका कर्मचारीहरूका लागि यस केन्द्रबाट सञ्चालन हुने सेवा प्रवेश तथा सेवाकालीन तालिमहरूमा यस केन्द्र, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय एवं प्रदेश सरकारका विभिन्न मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यरत प्रदेश सचिव, उपसचिव तथा अधिकृत स्तरका कर्मचारीहरूलाई सहजकर्ता वा प्रशिक्षकको रूपमा उपयोग गर्ने गरिएको छ । प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रबाट

सञ्चालन एवं व्यवस्थापन हुने तालिम कार्यक्रमलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र परिणाममुखी बनाउने दिशामा कुशल सहजिकरण सीप विकास गराउने उद्देश्यले यस केन्द्रका साथै मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश सरकारका विभिन्न मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यरत अधिकृत स्तरका कर्मचारीहरू र प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम तर्फका प्राविधिक कर्मचारीहरू समेतको सहभागितामा २ दिने नेतृत्व तथा सहजीकरण सम्बन्धी तालिम सम्पन्न भयो ।

प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम (PLGSP) अन्तर्गतका स्वीकृत कार्यक्रमहरू मध्येको यो क्रियाकलाप मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय र अन्य मन्त्रालयहरूसँगको छलफल र आवश्यकता पहिचानमा आधारित रहेको थियो । नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (NASC) का पूर्व विज्ञ प्रशिक्षकहरूद्वारा सहजिकरण गरिएको उक्त प्रशिक्षण कार्यक्रममा सहजिकरणका विधि र सिपहरूबारे सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक सत्रहरू समावेश गरिएको थियो । तालिमको अन्त्यमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव डा. कमल प्रसाद पोखरेलज्यूबाट सहभागीहरूलाई धन्यवाद सहित कार्यक्रम समापन गरिएको थियो । उक्त तालिममा कुल २५ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

३.२६ मन्त्रिपरिषद् सदस्यहरू र सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि मागमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम

सचिवालय, सार्वजनिक पदाधिकारीको कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउन गठन गरिएको ईकाइ हो । जसले सार्वजनिक पदाधिकारीले गर्नुपर्ने हरेक क्रियाकलापको पूर्व तयारी, व्यवस्थापन र अध्ययन विश्लेषण गर्ने कार्य गर्दछ । सचिवालयमा काम गर्ने कर्मचारीहरू विभिन्न श्रेणी र दर्जाका हुन्छन् । जसले सार्वजनिक पद धारणा गरेको

पदाधिकारीहरूको कार्यमा सहजता ल्याउन योजनावद्ध ढंगबाट कानूनले दिएका जिम्मेवारी सम्पादन गर्नमा मुख्य जिम्मेवारी दिएको हुन्छ । त्यसैले सचिवालयमा कार्य गर्ने कर्मचारीहरूमा शिष्टाचार, अनुभव, ईमान्दारिता, नैतिकता, जवाफदेहिता हुनुपर्दछ । अव्यवस्थित र कमजोर सचिवालयले पदाधिकारीको कार्य सम्पादनमा सहयोग भन्दा जटिलता र द्वन्द्व सृजना गर्दछ । त्यसकारण सचिवालयको काम व्यवस्थित, योजनावद्ध, पारदर्शी बनाउनका लागि सचिवालयमा

कार्यरत कर्मचारीहरूमा ज्ञान, सीप र दक्षता हुन आवश्यक रहेकोले सुदूरपश्चिम प्रदेशका ७ वटै मन्त्रालय, प्रदेश सभा सचिवालय तथा प्रदेश प्रमुखको कार्यालयमा बसेर काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई यो तालिमको आवश्यकता जरुरी रहेको छ ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले प्रत्येक वर्ष वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरी प्रदेश सरकारका सचिवालयमा बसेर काम गर्ने कर्मचारीहरूका लागि तालिम प्रदान गर्दै आईरहेको छ । यस आर्थिक वर्षमा पनि यो तालिम प्रदेश अन्तर्गतका ७ वटा मन्त्रालय, प्रदेश प्रमुखको कार्यालय र प्रदेश सभा सचिवालयबाट ३० जनाको लागि यो तालिम कैलाली जिल्लाको टिकापुर नगरपालिकामा अवस्थित चिसापानी स्थित सिद्धार्थ होटेलमा तालिमको आयोजना गरिएको थियो ।

३.२७ स्थानीय तहमा निर्वाचित दलित तथा सिमान्तकृत सदस्यहरूको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले प्रदेशमा स्थानीय तहका निर्वाचित दलित र सीमान्तकृत सदस्यहरूका लागि क्षमता विकास तालिम कार्यक्रमहरू आयोजना गरिरहेको नै छ । तथापि स्थानीय सरकारमा कार्यपालिकाका सदस्यहरूको बीचमा सरकार सञ्चालन

सम्बन्धमा बुझाईको समस्या तथा विपन्न वर्गबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्यहरू को निष्कृततालाई स्थानीय शासन प्रक्रियामा सक्रिय रूपमा भाग लिन सक्ने उद्देश्यका साथ आवश्यक सीप, ज्ञान र आत्मविश्वासका साथ सशक्त बनाउन यो तालिम आयोजना गरिएको हो । उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरेर, यस गतिविधिले समावेशी निर्णय प्रक्रियालाई बढावा दिन, सेवा प्रवाहमा सुधार गर्न र सीमान्तकृत समुदायका आवाजहरू स्थानीय सरकारमा प्रभावकारी रूपमा प्रतिनिधित्व भएको सुनिश्चित गर्ने अन्तिम उद्देश्य सहित यो तालिमलाई प्रदेशका ४ वटा जिल्लाहरू दार्चुला, बाजुरा, डडेल्धुरा र अछाम जिल्लामा सञ्चालन गरिएको छ । जसमा ९५ जना कार्यपालिकाका सदस्यहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

३.२८ सहभागितात्मक योजना र बजेट प्रक्रिया बारे स्थानीय तहका वडा समिति र टोल विकास संस्थाका लागि मागमा आधारित अभिमुखीकरण

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको बीच बझाङ, बाजुरा र दार्चुला जिल्लाका प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगको प्रतिवेदनमा अति कम देखिएका पालिकाहरूमा सहभागितात्मक योजना र बजेट प्रक्रिया बारे स्थानीय तहका वडा समिति र

टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीहरूका लागि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्न, चालू आर्थिक वर्षमा वडा तहको योजना तर्जुमा र बजेट प्रक्रिया बारे प्रभावकारिता ल्याउन र वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्नको लागि वडाअध्यक्ष र वडा सचिवहरूलाई २/२ दिने सहभागितात्मक योजना तर्जुमा विषयक तालिम आयोजना गरियो। जसको लागि विश्वविद्यालयले यस क्षेत्रको लागि गरेको अध्ययन तथा अनुसन्धानलाई समेत स्थानीय सरकार संग छुलफल गर्ने उद्देश्यले सरकार देखि सरकार सम्मको खरिद प्रक्रियालाई प्रयोग गरी विश्वविद्यालयको सहकार्यमा सञ्चालन गरिएको थियो ।

३.२९ सार्वजनिक खरिद तथा इ-बिडिड सम्बन्धी प्रदेश स्तरका इन्जिनियर तथा प्रशासन शाखा प्रमुखहरूको लागि तालिम

यस प्रतिष्ठानबाट प्रदेश सरकार र तत् अन्तर्गतका निकायहरूमा कार्यरत इन्जिनियर तथा प्रशासन प्रमुखहरूका लागि सार्वजनिक खरीद तथा इ-बिडिड सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो । २०८१ कार्तिक ८ देखि १२ सम्म ५ दिन धनगढीमा आयोजित उक्त कार्यक्रममा प्रदेश सरकार अन्तर्गतका विभिन्न

निकायहरूबाट २४ जना अधिकृत तहका कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो । उक्त तालिममा शहरी विकास मन्त्रालयका डिभिजनल इन्जिनियर लगायतका स्रोत व्यक्तिहरूले निर्माण सम्बद्ध बोलपत्र तयारी, मूल्यांकन, करार व्यवस्थापन, परामर्श सेवा तथा मालसामान खरीद लगायतका विषयहरू र इ-विडिडमा विविध प्राविधिक चरणहरूको सम्बन्धमा सेसन सञ्चालन गर्नुभएको थियो ।

३.३० प्रदेश सभा सदस्यको भूमिका, जिम्मेवारी, तनाव/समय व्यवस्थापन, सकारात्मक सोच, सञ्चार सीप र प्रस्तुतीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण

यस प्रतिष्ठानले सुदूरपश्चिम प्रदेश सभा सदस्यको भूमिका, जिम्मेवारी, तनाव / समय व्यवस्थापन, सकारात्मक सोच, सञ्चार सीप र प्रस्तुतीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण २०८० चैत्र २८ गते कैलालीको धनगढीमा सञ्चालन गरेको थियो । राष्ट्रिय स्तरका विज्ञद्वारा विभिन्न विषयमा सेसन

सहजीकरण गरिएको उक्त कार्यक्रममा प्रदेश सभाका ५३ जना सदस्यहरूको सहभागीता रहेको थियो ।

तालिमको मुख्य उद्देश्य प्रदेश सभाका सदस्यहरूको नेतृत्व विकासमा सहयोग पुऱ्याउने र सो मार्फत प्रदेश सभामा नागरिकका आवाजहरूलाई सशक्त रूपमा उठान गर्न सहयोग पुग्ने रहेको थियो । साथै यस अभिमुखीकरणले नेतृत्व तहका पदाधिकारीहरूलाई सञ्चारका माध्यमबाट विभिन्न योजना र नीतिहरू तर्जुमा गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्य राखिएको थियो ।

३.३१ सूचना प्रविधि अधिकृतहरूका लागि मागमा आधारित क्षमता विकास तालिम

८८ वटा स्थानीय तहका सूचना प्रविधि अधिकृतहरूलाई प्रतिष्ठानले पहिलो पटक ३ दिवसीय सूचना प्रविधि सम्बन्धी प्रशिक्षण मिति चैत्र २४ देखि २७ तथा २८ देखि ३१ गतेसम्म ३ इभेन्टमा सम्पन्न गरेको थियो । यो प्रशिक्षण कार्यक्रममा सूचना प्रविधि अधिकृतहरूलाई कम्प्युटर नेटवर्किङ्ग, सर्वर व्यवस्थापन तथा डुर्पल सम्बन्धीका व्यवहारिक कक्षाहरू सञ्चालन गरिएको थियो । यो प्रशिक्षणले स्थानीय तहमा सूचना प्रविधि सम्बन्धी सहयोग पुग्नुका साथै

नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको इ—गर्भरन्यासलाई सजिलो हुने तथा शुसाशनलाई प्रर्वद्धन गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास प्रतिष्ठानको रहेको छ । उक्त कार्यक्रममा यस प्रदेशका सभाका ८८ वटा स्थानीय तहबाट १०६ जना कर्मचारीहरूको सहभागीता रहेको थियो ।

३.३२ स्थानीय तहका आन्तरिक लेखा परीक्षकहरूका लागि क्षमता विकास तालिम

प्रतिष्ठानको आयोजनामा ८८ वटै स्थानीय तहका आन्तरिक लेखा परीक्षकहरूका लागि सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो । जसमा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको महत्व, स्थानीय तहको वेरुजुको अवस्था, सम्परीक्षणको अवस्था साथै योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको भूमिका लगायतका विषयहरूमा प्रशिक्षण गराइएको थियो । यसबाट स्थानीय तहलाई सार्वजनिक वित्तीय अनुशासन कायम गर्नको साथै सार्वजनिक खर्चको लेखा परीक्षण सम्बन्धी सैद्धान्तिक र कानुनी व्यवस्थाहरू स्थानीय तहको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र अनुगमनकारी भूमिका प्रष्ट गरिएको थियो ।

उक्त तालिम सञ्चालनको लागि महालेखा परीक्षकको विभागलाई सहजीकरणको लागि अनुरोध गरिएको थियो । विभागद्वारा स्थानीय तहले आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरू र आन्तरिक लेखा परीक्षणमा देखिएका कमजोरीहरूलाई बढी फोकस गरिएको थियो । उक्त तालिममा ८८ वटै स्थानीय तहलाई आमन्त्रण गरिए पनि जम्मा ५४ वटा स्थानीय तहबाट ५४ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

३.३३ स्थानीय तहका प्राविधिक कर्मचारीहरूका लागि शहरी विकास डिजाइन सम्बन्धी तालिम

शहरी पूर्वाधार निर्माण, भवन निर्माण जस्ता कार्यहरूका लागि स्थानीय तहमा सक्षम र दिगो विज्ञता उपलब्ध होस् भन्ने ध्येयले प्रदेश भित्रका नगरपालिकामा कार्यरत प्राविधिक कर्मचारी र इन्जिनियरहरूको क्षमता अभिवृद्धिका साथै नयाँ प्रविधि तथा ज्ञान हासिल गर्ने आवश्यकता महशुस भएकोले यस प्रतिष्ठानको तर्फबाट शहरी योजना र डिजाइन सम्बन्धी २०८१ चैत्र १०-१४ गतेसम्म ५ दिने तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।

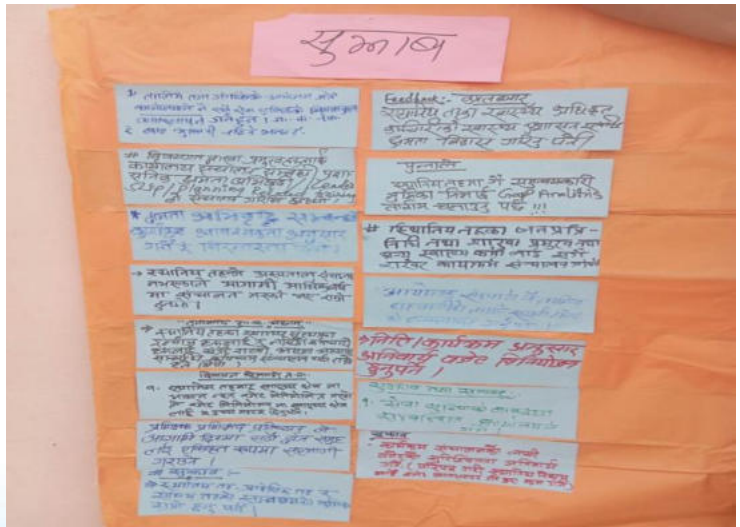

सुदूरपश्चिम प्रदेशका सबै नगरपालिकाहरूमा कार्यरत इन्जिनियर तथा प्राविधिकहरूका लागि शहरी विकास डिजाइन अनुसार भवन तथा अन्य संरचनाहरू प्रभावकारी एवम् दिगो तरिकाले निर्माण गर्नको लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्न सक्षम बनाउनु यो तालिमको उद्देश्य रहेको थियो ।

प्रदेशका नगरपालिकाहरूमा कार्यरत इन्जिनियर तथा प्राविधिकहरूलाई स्थानीय तहमा आवश्यक पर्ने शहरी विकास भवन डिजाइन गर्दै स्थानीय तहमा बन्ने संरचनाहरूलाई प्रभावकारी एवम् दिगो निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र दक्षता अभिवृद्धि गर्नको लागि ३ वटा तालिमको आयोजना गरिएको थियो । तालिमको मुख्य विषयवस्तुहरूमा "शहरी क्षेत्र डिजाइनको अवधारणा, परिभाषा र क्षेत्रहरू, आवास योग्य शहर र स्मार्ट शहरको डिजाइनका मुख्य मुख्य कम्पोनेन्टहरू, शहरी विकासको योजना बनाउँदा पालना गर्नुपर्ने मुख्य मुख्य मापदण्डहरू र विनियमहरू, शहरी विकासमा सफल देखिएका शहरी डिजाइनका परियोजनाहरू, शहरी विकासको डिजाइन गर्दा Land Pooling को औचित्य र महत्व, भूकम्पको लागि तयारी र डिजाइनमा आवश्यक पर्ने मापदण्ड तथा राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिताको प्रयोग एवं परिपालना, नगरपालिकाहरूमा पूर्वाधार निर्माण गर्दा आवश्यक पर्ने कर्जा लगानी र सहूलियतको प्रक्रियाहरू र उपयोग, शहरी विकासको योजना तर्जुमा गर्दा शहरी विकासका परियोजनाहरू छनौट" आदि रहेका थिए ।

३.३४ पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको सहभागितामा सामुदायिक अभ्यास / छलफल कार्यक्रम

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान पुन्ना, डोटीको आयोजना र आर्थिक सहयोगमा सामुदायिक साझा अभ्यास आदान प्रदान गर्ने उद्देश्यले विभिन्न समान समूह बीच छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो । नगरपालिका तथा गाउँपालिकामा त्यस्ता असल

अभ्यासहरू के के छन् भोलिका दिनमा अन्य स्थानीय सरकारको लागि अनुशरण गर्न योग्य के के हुन सक्छन् भन्ने आशयका साथ समान तह, समान कार्यविवरण र समान संगठनमा रहेर

काम गर्ने कर्मचारीहरूको बीचमा यो प्रक्रियाबाट अभ्यास गरिएको थियो । जसबाट राम्रा सिकाइहरू र अनुशरण गर्न योग्य अभ्यासहरू अभिलेखीकरण भएका छन् भने कतिपय कुराहरूले संस्थागत स्वरूप धारण गरी संजालको रूपमा पनि विकास भएका छन् । यस आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएका सामुदायिक अभ्यास सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई तल विस्तृत रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	सामुदायिक अभ्यासको विषय वस्तु	स्थान	सहभागी संख्या	कैफियत
१	स्थानीयतहका स्वास्थ्य शाखा संयोजकहरू का लागी सामुदायिक साझा अभ्यास कार्यक्रम	अछाम	१८	
२	स्थानीय तहका सूचना प्रविधि अधिकृतहरूका लागी सामुदायिक साझा अभ्यास कार्यक्रम	कैलाली	२१	
३	स्थानीय तहका उपप्रमुख तथा उपाध्यक्षहरूका लागी सामुदायिक साझा अभ्यास कार्यक्रम	डोटी, बाजुरा, कैलाली	४४	
४	कार्यपालिका सदस्यहरूका लागी सामुदायिक साझा अभ्यास कार्यक्रम	बैतडी, डडेल्धुरा, बाजुरा	९१	
जम्मा		८ वटा	१७४	

परिच्छेद-४ :

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वित्तीय प्रगति विश्लेषण

यस प्रतिष्ठानले चालू आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेको कार्यहरू मध्ये समग्र वित्तीय प्रगतिको सारसंक्षेप, शीर्षकगत भौतिक तथा वित्तीय प्रगतिको तुलनात्मक विश्लेषण र हालसम्मको लेखापरीक्षण तथा बेरुजुको अवस्थालाई यस परिच्छेदमा समेटिएको छ ।

४.१ वित्तीय प्रगतिको सारांश

आ.व. २०८१/८२ मा कूल भौतिक प्रगति ८२ प्रतिशत र वित्तीय प्रगति ६४.४३ प्रतिशत रहेको छ । प्रतिष्ठानलाई प्राप्त विभिन्न स्रोत अनुसारको बजेट कार्यक्रमको वित्तीय प्रगतिलाई पुँजीगत र चालू गरी २ भागमा बाँडेर तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

सि नं	कार्यक्रमको नाम	कुल बिनियोजन रकम रु.	असार मसान्त सम्मको खर्च रु.	खर्च प्रतिशत
१	प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२३)	२२८५००००	१४८९७५५७	६५%
२	प्रदेश सरकार तर्फको (बजेट उपशीर्षक ३०१०००१२४)	११६२५०००	८६७३९९९	७५%
३	स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (संघ सशर्त अनुदान) (बजेट उपशीर्षक ३०१९११२१३)	५९००००	५८३७५१	९९%
४	प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम तर्फ (बजेट उपशीर्षक ३०१९११२०३)	१०२९६२०००	८०३७६२६१	७८%
५	प्रदेश तथा स्थानीय शासन सवलीकरण कार्यक्रम तर्फ (बजेट उपशीर्षक ३०१९११२०४)	१००००००	९९१५५०	९९%
जम्मा		१३९०२७०००	१०५५२३११८	७६ %

परिच्छेद-५ :

कार्यक्रम र कार्यान्वयनका जटिलताहरू

प्रतिष्ठानको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा आएका जटिलता र चुनौतिहरूलाई बुँदागत रूपमा तल उल्लेख गरिएको छ ।

- संघीय ससर्त अनुदान तर्फका कार्यक्रमहरूमा केही कार्यक्रमको मार्गदर्शन लेखिएर नआउँदा कार्यान्वयनमा दुबिधा उत्पन्न हुनु, केही कार्यक्रमको कार्यान्वयन ढाँचा र बजेट भार बीच तालमेल नहुनु ।
- सरकारी सवारी साधनको व्यवस्था नहुनु वा अपर्याप्त हुनु ।
- कर्मचारीको संख्या अत्यन्त कम हुनु, (कार्यरत सहयोगी कर्मचारीहरूमा कामका लागि भरपर्नु) ।
- भौगोलिक विकटताले गर्दा धेरै स्थानीय तहहरूमा यात्रा समय धेरै लाग्ने र कतिपयमा सञ्चारको नेटवर्कले समेत काम नगर्ने ।
- सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरूको संख्या धेरै हुनु (थप जिम्मेवारी सहित थप समय कार्य गर्नुपर्ने) ।
- प्रशिक्षकको अभाव/सरकारी norms वा पारिश्रमिक भूक्तानी दर न्यून हुनु (व्यक्तिगत सम्बन्धबाट भए पनि प्रशिक्षक उपलब्ध गराउनु) ।
- संख्यात्मकता delivery मा धेरै ध्यान दिएर गुणात्मकतालाई कम महत्व दिँदा गुणस्तरमा चुनौती थपिएको छ ।

SN	Activity (Nep)	Elected Representative						Officials						Other					Cast/Ethnicity					Total		
		Milestones		Province level		Local Level		Province level		Local Level		CBO/CSO/Citizen		Dalit Janajati	B/C	Madhesi	Muslim	Other								
		Planned	Achieved	Men	Women	Other	Men	Women	Men	Women	Other	Men	Women						Other							
5	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू लाई मध्यमकालिम खर्च संरचना विषयमा फ्लोअप तालिम/अन्तरक्रिया	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	111	6	0	0	0	0	0	0	6	104	1	0	0	0	117
6	स्थानीय तहमा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि समावेशी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	9	13	0	0	0	169	83	0	0	0	78	16	0	4	0	0	0	0	66	260	0	0	4	350	
7	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू का लागि लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला	6	5	0	0	0	7	30	0	0	0	45	34	0	0	0	0	0	0	4	108	0	0	2	116	
8	प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरू का लागि सेवाकालीन तालिम	2	3	0	0	0	0	0	66	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	78	1	0	4	88	
9	स्थानीय तहहरू को कर्मचारीहरू का लागि सेवाकालीन तालिम	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	132	47	0	0	0	0	0	0	9	162	1	0	0	179	
10	स्थानीय तहका नया कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	4	2	0	0	0	0	0	22	9	16	5	0	0	0	0	0	0	0	4	40	3	0	0	52	

SN	Activity (Nep)	Elected Representative						Officials						Cast/Ethnicity					Total								
		Milestones		Province level		Local Level		Province level		Local Level		CBO/CSO/Citizen		Dalit	Janajati	B/C	Madhesi	Muslim		Other							
		Planned	Achieved	Men	Women	Other	Men	Women	Men	Women	Other	Men	Women								Other						
11	स्थानीय तहको संस्थागत स्व:मूल्यांकन र क्षमता विकास योजना बाट प्राप्त परिणामका साथै समसामयिक विषयमा स्थानीय तहको मागमा आधारित कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरू का लागि क्षमता विकास तालिम	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
12	प्रदेश स्तरमा आवश्यकतामा आधारित विभिन्न क्षमता विकास तालिमहरू	6	4	0	0	0	0	87	7	0	0	0	0	0	2	83	0	0	0	94							
13	स्थानीय तहमा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरमा धुम्ती विशेषज्ञ सेवा (अवधिक योजना, राजस्व सुधार योजना, क्षमता विकास योजना, स्थानीय आर्थिक विकास योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना, सार्वजनिक खरिद) उपलब्ध गराउने	20	5	0	0	0	20	11	0	0	0	0	0	61	9	0	0	0	0	8	23	69	1	0	0	0	101
14	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीका लागि स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धी तालिम (LED system सहित)	4	3	0	0	0	14	1	0	0	0	0	0	75	4	0	0	0	0	0	2	84	0	0	0	94	

SN	Activity (Nep)	Elected Representative						Officials						Other				Cast/Ethnicity					Total			
		Milestones		Province level		Local Level		Province level		Local Level		CBO/CSO/Citizen		Dalit Janajati	B/C	Madhesi	Muslim	Other								
		Planned	Achieved	Men	Women	Other	Men	Women	Other	Men	Women	Other														
15	निर्वाचित प्रतिनिधि/कर्मचारीलाई GESI रगानीति /परिक्षण सम्बन्धी योजना निर्माण प्रक्रियामा फलोअप कार्यशाला	6	6	0	0	10	32	0	0	0	0	46	40	0	0	0	0	0	0	17	13	96	1	0	1	128
16	स्थानीय तहहरूको लैससास परिक्षण इस्तावेज तयारी	15	13	0	0	0	45	17	0	0	0	110	26	0	0	0	0	0	0	20	17	157	2	0	2	198
17	स्थानीय तहका उप-प्रमुख/उपाध्यक्षहरू का लागि रुपान्तरणीय नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम	3	3	0	0	0	12	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	12	59	0	0	2	75
18	स्थानीय तहका समा र कार्यपालिका विपयगत समितिको भूमिका, जिम्मेवारी र Vehicle सहकार्य सम्बन्धी कार्यशाला पोष्टी	4	4	0	0	0	97	32	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	26	15	102	0	0	1	144
19	नेपाल कानून व्यवसायी परिषदको समन्वयमा स्थानीय न्यायीक समितिका पदाधिकारीहरूलाई न्यायीक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरिय कार्यक्रम	5	5	0	0	0	18	61	0	0	0	52	14	0	0	0	0	0	0	5	20	117	0	0	3	145

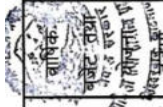

अनुसूची— २ : स्थानीय तह संस्थागत स्वमूल्यांकनको प्रदेशगत नतिजा

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	प्रदेश	गुणास्तर परीक्षण पछात कायम भएको अंक	शासकीय प्रबन्ध	संगठन तथा सेवा प्रशासन	वैयक्तिक बजेट तथा योजना सञ्चालन तथा सामाजिक तालुमा व्यवस्थापन	वित्तीय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन	सेवा प्रवाह	न्यायिक कार्यसम्पादन	भौतिक पूर्वाधार	सामाजिक समावेशीकरण	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	सहाय्य र समन्वय
१	कमलबजार नगरपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	६५.२५	७.००	७.००	७.५०	९.५५	११.५०	५.००	५.५०	७.००	५.००	०
२	बौयाटी गाउँपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	७१.५५	८.५०	६.५०	७.००	८.५५	११.५०	६.००	८.००	८.००	५.५०	२.५५
३	ढकारी गाउँपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	४३.५५	७.५०	४.५०	३.५०	०	१०.००	७.००	५.५०	३.५०	२.५०	०
४	तुर्माबाँदै गाउँपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	६६.२५	८.००	५.००	८.५०	८.५०	८.५०	६.००	६.५०	९.००	५.५०	०.५०
५	पंचदेवला विनायक नगरपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	७७.५०	८.००	८.००	७.५०	१०.००	११.५०	७.००	८.००	८.५०	५.५०	३.५०
६	वासोवाडी नगरपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	७१.००	८.००	५.००	७.५०	१०.५५	१०.५५	६.००	८.००	७.००	५.००	२.००
७	संगलसैन नगरपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	६८.५५	६.५०	६.००	६.००	६.५०	१३.५०	५.५०	६.५०	७.५५	३.५०	३.००
८	भैरवलेख गाउँपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	४५.००	५.५५	५.२५	३.००	६.००	९.५०	३.५०	५.००	५.५०	२.५०	०
९	रामारोशन गाउँपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	६५.५५	८.५०	५.००	५.५०	८.५०	८.५०	६.००	१०.२५	७.००	६.५०	०
१०	सकिम्बर नगरपालिका	अछाम	सुदूर पश्चिम	७१.५०	७.५०	७.५०	७.५०	८.२५	१०.५०	७.००	९.००	७.००	६.००	१.२५
११	कुम्भपुर नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	७१.२५	७.५०	७.००	५.५०	८.२५	१२.००	७.००	११.२५	७.२५	७.५०	५.२५
१२	दोधार चार्नेनी नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	७१.५०	८.००	७.००	८.००	६.५०	१०.५०	६.००	४.००	६.२५	७.००	५.२५
१३	पुनर्वास नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८१.००	८.००	७.५०	८.५०	११.००	१२.००	६.००	८.००	८.५०	६.००	३.५०
१४	शेरकोट नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८३.२५	९.००	७.५०	९.००	१०.५५	११.००	७.००	८.५०	९.५०	५.५०	५.५०
१५	बैलाडी गाउँपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८१.५५	८.५०	६.५५	७.५०	७.५०	१३.५०	६.००	११.५०	८.००	७.००	५.५०
१६	बैलासी नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८२.५०	७.५०	७.००	७.५०	९.५५	१३.००	७.००	९.२५	८.००	९.००	५.५०
१७	भिसदल नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८१.२५	८.५०	७.००	६.००	८.००	११.५०	७.००	१०.००	९.००	९.००	५.२५
१८	लासवाडी गाउँपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८१.५५	८.५०	७.००	८.००	१०.००	१३.५०	६.००	८.००	८.५०	७.००	५.२५
१९	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	कञ्चनपुर	सुदूर पश्चिम	८३.५०	८.५०	७.००	७.५०	१०.००	१३.५५	७.००	८.५०	७.००	६.००	५.५५
२०	केलासी गाउँपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७१.२५	७.५०	५.००	७.५०	६.५५	८.५०	७.००	६.५०	८.००	६.००	२.५०
२१	गोदावरी नगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	८१.००	८.५०	७.००	८.५०	१०.२५	१२.५०	७.००	९.००	८.५०	७.५५	२.००
२२	गोरीगंगा नगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७५.५५	८.००	५.५०	६.५०	१०.५५	११.००	७.००	७.००	८.००	६.५०	२.५०
२३	चौडाचौडी नगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	८५.५०	९.००	८.००	८.००	९.५५	१२.००	७.००	१०.५०	९.००	७.५०	५.५५
२४	चुर गाउँपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	८१.००	८.५०	६.५०	८.५०	९.००	११.००	७.००	११.००	८.५०	७.५०	५.००
२५	जोशीपुर गाउँपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७०.२५	६.५५	८.००	७.००	१०.५५	१०.५०	७.००	९.५०	८.५०	६.००	०.५०
२६	अनारानी गाउँपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७०.२५	८.००	३.००	५.५०	८.००	११.५०	७.००	११.००	६.५०	५.५०	०.५०
२७	टिकापुर नगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७०.२५	७.५०	७.५०	७.५०	१०.००	१३.००	७.००	११.००	६.५०	५.५०	३.५०
२८	धनवाडी उपमहानगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	८५.००	७.५०	८.००	८.००	१०.००	१३.००	७.००	११.००	८.५०	६.५०	३.००
२९	बर्नालीया गाउँपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७६.२५	७.५०	८.००	७.५०	१०.२५	११.२५	७.००	७.००	९.००	६.२५	३.५०
३०	भजनी नगरपालिका	केलासी	सुदूर पश्चिम	७१.५५	८.५०	८.००	८.००	१०.५५	१२.५०	७.००	७.००	९.००	७.००	०.५०

सि.नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	प्रदेश	गुगुस्तर परीक्षण पश्चात कायम भएको अंक	शासकीय प्रबन्ध	संगठन तथा प्रशासन व्यवस्थापन	वित्तीय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन	सेवा प्रवाह	न्यायिक कार्यसम्पादन	भौतिक पूर्वाधार	सामाजिक समावेशीकरण	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	सहकार्य र समन्वय
३१	मोहन्याल गाउँपालिका	कैलाली	सुदूर पश्चिम	४४.४०	७.००	६.४०	६.४०	११.४०	३.४०	४.४०	३.४०	३.००	१.००
३२	लक्षिक युवा नगरपालिका	कैलाली	सुदूर पश्चिम	६४.००	८.४०	४.००	८.४०	११.००	७.००	३.४०	८.४०	४.२४	०
३३	अलपमेरु गाउँपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	८३.२४	८.४०	७.४०	६.००	११.४०	७.००	१०.४०	९.००	८.००	४.४०
३४	अमराढी नगरपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	७३.७४	७.००	७.४०	१०.७४	११.००	४.४०	९.४०	७.४०	७.००	०
३५	आलिताल गाउँपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	८१.२४	८.००	७.४०	९.२४	११.००	७.००	९.४०	९.४०	६.७४	४.२४
३६	गन्यापथुरा गाउँपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	७४.४०	८.४०	८.००	७.४०	१२.००	७.००	७.००	८.००	४.००	१.४०
३७	नवदुर्गा गाउँपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	७३.२४	८.४०	७.००	८.४०	१२.००	७.००	४.७४	८.००	७.००	०
३८	परशुराम नगरपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	७४.२४	८.००	४.००	४.००	११.००	७.००	९.४०	८.००	६.००	१.००
३९	भोगेश्वर गाउँपालिका	डडेलधुरा	सुदूर पश्चिम	८१.२४	९.००	७.४०	४.००	१०.२४	७.००	७.४०	९.००	९.००	४.४०
४०	आदर्श गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	७९.७४	८.४०	८.००	६.४०	१३.००	७.००	१०.४०	७.००	७.००	४.००
४१	के.आई.सि. गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	६७.७४	८.००	३.४०	७.४०	१०.७४	७.००	१०.४०	७.४०	४.००	१.००
४२	जेरवल गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	८२.२४	८.००	७.००	८.००	१०.७४	७.००	१०.००	७.४०	७.४०	४.२४
४३	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	७८.७४	८.४०	७.४०	७.४०	१३.००	६.००	९.४०	१०.००	४.४०	४.४०
४४	पुर्विर्वाकी गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	४८.७४	६.४०	४.००	४.००	९.००	६.००	६.४०	१०.००	४.४०	४.४०
४५	बढेकटार गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	८१.००	९.००	७.००	६.४०	१३.४०	७.००	१०.००	८.००	२.४०	२.७४
४६	बोगटान गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	८१.००	८.००	७.००	७.००	१०.७४	७.००	१०.००	७.७४	७.००	४.४०
४७	शिखर नगरपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	७८.७४	६.४०	४.००	४.००	९.००	६.००	६.४०	८.००	२.४०	२.००
४८	सायल गाउँपालिका	डोटी	सुदूर पश्चिम	६८.४०	८.००	७.००	६.४०	१३.४०	७.००	१०.००	७.७४	७.००	२.७४
४९	अपदिमाल गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	७८.७४	८.४०	६.४०	६.४०	१२.४०	७.००	८.७४	६.४०	६.००	४.४०
५०	दुई गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	७९.२४	९.००	८.००	७.००	१३.००	७.००	७.००	९.००	६.००	४.४०
५१	नागाड गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	८०.२४	८.४०	८.००	७.४०	१३.००	७.००	९.००	८.४०	६.००	१.४०
५२	व्योस गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	७०.२४	९.००	४.००	८.००	१०.७४	७.००	७.००	८.४०	६.००	४.७४
५३	महाकाली नगरपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	७८.७४	८.००	७.७४	६.४०	१०.००	७.००	७.००	७.४०	४.००	३.००
५४	मार्मा गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	७२.००	७.४०	८.००	९.००	१३.००	७.००	१०.००	७.४०	४.००	१.००
५५	मालिकाजुन गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	८०.७४	८.४०	८.००	७.४०	१३.००	७.००	८.४०	७.४०	४.००	४.७४
५६	लेकम गाउँपालिका	ताप्लेजु	सुदूर पश्चिम	६१.७४	८.००	६.४०	६.४०	१०.२४	४.००	४.००	८.००	४.४०	०.४०

क्र.नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	प्रदेश	गणस्तर परीक्षण पश्चात कायम भएको अंक	शासकीय प्रबन्ध	संगठन तथा प्रशासन	व्यवस्थापन तर्जुमा व्यवस्थापन	व्यवस्थापन तर्जुमा व्यवस्थापन	सेवा प्रवाह	न्यायिक कार्यसम्पादन	भौतिक पूर्वाधार	सामाजिक समावेशीकरण	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	सहाय्य र समन्वय
५७	शैलशिखर नगरपालिका	दाजुला	सुदूर पश्चिम	२१.००	९.००	२.००	६.५०	९.००	११.५०	७.००	१०.५०	२.५०	७.२५	३.७५
५८	काँडा गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	६४.००	७.००	६.००	५.५०	९.००	१०.००	७.००	६.५०	७.५०	५.००	०.५०
५९	केदारसुँ गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	७९.७५	२.००	२.००	९.००	९.५०	११.००	७.००	७.५०	९.००	६.००	५.७५
६०	खड्केश्वर गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	६२.७५	२.००	७.००	७.००	९.५५	१२.००	६.००	५.५०	२.५०	५.५०	०.५०
६१	छोिस पाणिभरा गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	६७.२५	२.५०	७.२५	७.५०	९.५०	११.५०	७.००	६.५०	५.७५	५.२५	०.५०
६२	जयपुरवी नगरपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	७२.५०	७.५०	५.००	६.५०	१०.७५	११.५०	७.००	७.५०	२.५०	५.००	३.००
६३	तालकोट गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	६७.५०	६.००	६.००	७.५०	९.५०	११.००	६.००	५.५०	२.५०	७.००	१.५०
६४	थलारा गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	७१.५०	७.५०	२.००	५.५०	९.५५	१३.००	५.००	२.५०	२.५०	५.००	२.७५
६५	दुर्गाथली गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	६४.००	७.५०	५.५०	६.००	७.५०	९.५०	५.००	२.५०	७.००	५.५०	२.५०
६६	विन्ध्यचिचर गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	७०.००	२.००	६.००	५.५०	९.५०	१२.५०	५.००	७.२५	२.५०	५.५०	३.२५
६७	बुंगल नगरपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	५७.५०	२.००	३.७५	५.५०	९.५०	६.५०	७.००	७.२५	६.५०	३.२५	०
६८	मटा गाउँपालिका	बझाङ	सुदूर पश्चिम	७९.७५	२.००	७.००	६.००	११.००	११.५०	७.००	२.५०	२.५०	५.००	२.२५
६९	सुर्मी गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	६२.००	७.५०	७.००	६.५०	९.५०	२.५०	५.५०	७.००	६.५०	५.००	०
७०	गौमल गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	६९.५०	२.००	७.००	९.५०	९.२५	९.५०	६.००	६.७५	७.५०	५.५०	०.५०
७१	छेडेढह गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	७३.५०	२.००	६.००	५.५०	९.७५	११.००	६.००	२.५०	२.५०	५.००	५.७५
७२	जगन्नाथ गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	२१.५०	९.००	६.००	६.००	१०.७५	१२.५०	७.००	२.५०	२.५०	७.५०	५.००
७३	त्रिवेणी नगरपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	७५.७५	२.५०	२.००	२.००	२.००	९.५०	६.००	२.५०	२.५०	६.५०	३.७५
७४	बडिमातिका नगरपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	२३.५०	९.००	२.००	२.००	९.७५	१३.००	७.००	७.००	६.५०	६.७५	५.५०
७५	बुढीगंगा नगरपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	२४.२५	९.००	२.००	९.००	१०.७५	१२.५०	७.००	७.५०	९.००	७.००	५.५०
७६	बुढीनन्दा नगरपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	६१.७५	६.५०	५.५०	६.५०	७.२५	११.५०	७.००	७.००	७.००	३.००	१.५०
७७	स्वामी कार्तिक गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	२१.००	२.००	२.००	२.००	९.७५	१०.७५	७.००	१०.५०	७.५०	६.००	५.५०
७८	हिमाली गाउँपालिका	बाजुरा	सुदूर पश्चिम	७५.५०	७.५०	५.००	७.००	२.७५	११.००	७.००	१०.००	२.५०	६.५०	५.७५
७९	डीलासेनी गाउँपालिका	बैतडी	सुदूर पश्चिम	६१.५०	२.००	७.००	६.५०	७.००	१०.५०	५.००	२.५०	९.००	३.५०	२.५०
८०	दशरथचन्द नगरपालिका	बैतडी	सुदूर पश्चिम	७४.५०	२.५०	६.००	७.५०	२.००	११.५०	७.००	२.५०	९.००	५.५०	३.५०
८१	दोहडकेदार गाउँपालिका	बैतडी	सुदूर पश्चिम	७६.००	२.५०	७.००	२.००	११.००	११.००	६.००	७.५०	९.००	६.५०	१.५०
८२	पन्चेश्वर गाउँपालिका	बैतडी	सुदूर पश्चिम	५६.००	५.५०	७.००	३.७५	२.७५	१०.००	७.००	५.५०	२.००	३.००	०.५०

सि.नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	प्रदेश	गुणस्तर परीक्षण पछात कायम भएको अंक	शासकीय प्रबन्ध	संगठन तथा प्रशासन	वार्षिक बजेट तथा वित्तिय एवम् आयोजना, आर्थिक तथ्यांक, व्यवस्थापन	सेवा प्रवाह	न्यायिक कार्यसम्पादन	भौतिक पूर्वाधार	सामाजिक समावेशीकरण	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	सहकार्य र समन्वय
८३	पाटन नगरपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	५६.५०	८.००	५.००	३.५०	८.००	१०.५०	५.५०	५.५०	५.००	०.५०
८४	पुर्चौडी नगरपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	७७.२५	७.००	७.००	७.००	९.२५	१२.००	९.००	९.००	६.५०	३.५०
८५	मैलौली नगरपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	३१.२५	७.००	७.००	३.५०	४.५०	२.५०	०.५०	१.७५	२.५०	२.००
८६	शिवनाथ गाउँपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	७४.२५	८.००	७.००	६.५०	९.००	११.५०	७.००	९.२५	६.००	०.५०
८७	सिगास गाउँपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	६४.५०	७.००	८.००	७.५०	१०.७५	१०.००	५.००	४.५०	३.५०	२.७५
८८	सुर्नया गाउँपालिका	चेतडी	सुदूर पश्चिम	७४.७५	८.५०	७.००	७.००	६.७५	९.५०	१२.५०	९.००	७.००	०.५०

अनुसूची — ४ : प्रदेशका स्थानीय तहहरूको ईमेल ठेगाना र वेबसाइट

SN	District	LG Name	LG Type	Website	Email
1	Bajura	Badimalika	Municipality	badimalikamun.gov.np	badimalikamunicipality@gmail.com
2	Bajura	Budhiganga	Municipality	budhigangamunbajura.gov.np	ito.budhigangamun7@gmail.com
3	Bajura	Budhinanda	Municipality	budhinandamun.gov.np	ito.budhinanda@gmail.com
4	Bajura	Triveni	Municipality	trivenimunbajura.gov.np	ito.trivenimun@gmail.com
5	Bajura	Chhededaha	Gaunpalika	chhededahamun.gov.np	icto.chhededaha@gmail.com
6	Bajura	Gaumul	Gaunpalika	gaumulmun.gov.np	ito.gaumulmun@gmail.com
7	Bajura	Himali	Gaunpalika	himalimun.gov.np	ito.himalirulmun@gmail.com
8	Bajura	Jagannath	Gaunpalika	jagganathmun.gov.np	ito.jagganathmun@gmail.com
9	Bajura	Swami Kartik	Gaunpalika	swamikartikmun.gov.np	ito.swamikartikmun@gmail.com
10	Dadeldhura	Aamargadhi	Municipality	amargadhimun.gov.np	ito.amargadhimun@gmail.com
11	Dadeldhura	Parashuram	Municipality	parasurammun.gov.np	parshurammun@gmail.com
12	Dadeldhura	Aalitaal	Gaunpalika	aalitalmun.gov.np	ito.aalital@gmail.com
13	Dadeldhura	Ajaymeru	Gaunpalika	ajayamerumun.gov.np	info@ajayamerumun.gov.np
14	Dadeldhura	Bhageshwar	Gaunpalika	bhageshwarmun.gov.np	info@bhageshwarmun.gov.np
15	Dadeldhura	Ganyapadhura	Gaunpalika	ganyapadthuramun.gov.np	ito@ganyapadthuramun.gov.np
16	Dadeldhura	Navadurga	Gaunpalika	navadurgamun.gov.np	nawadurgaruralmun@gmail.com
17	Darchula	Mahakali	Municipality	mahakalimundarchula.gov.np	mmdarchula@gmail.com
18	Darchula	Sailya Shikhar	Municipality	shailyashikharmun.gov.np	shailyashikhar.gov@gmail.com
19	Darchula	Api Himai	Gaunpalika	apihimalmun.gov.np	apihimaldarchula@gmail.com
20	Darchula	Byas	Gaunpalika	vyansmun.gov.np	infovyansrm@gmail.com
21	Darchula	Duhu	Gaunpalika	duhunmun.gov.np	duhunrm@gmail.com, ito.duhunmun@gmail.com
22	Darchula	Lekam	Gaunpalika	lekammun.gov.np	lekam.rm@gmail.com
23	Darchula	Malikarjun	Gaunpalika	malikarjunmun.gov.np	mrmdarchula@gmail.com
24	Darchula	Marma	Gaunpalika	marmamun.gov.np	rm.marma.darchula@gmail.com
25	Darchula	Naugad	Gaunpalika	naugadmun.gov.np	naugaad@gmail.com
26	Doti	Dipayal Silgadhi	Municipality	www.dipayalsilgadhimun.gov.np/	info@dipayalsilgadhimun.gov.np
27	Doti	Shikhar	Municipality	shikharmun.gov.np	ito.shikharmun@gmail.com, shikharmunicipality@gmail.com
28	Doti	Aadarsha	Gaunpalika	aadarshamun.gov.np	aadarshmun@gmail.com
29	Doti	Badikedar	Gaunpalika	badikedarmun.gov.np	info@badikedarmun.gov.np
30	Doti	Bogatan	Gaunpalika	bogatanmun.gov.np	icto.bogatanmun@gmail.com
31	Doti	Joroyal	Gaunpalika	jorayalmun.gov.np	jorayalrmp@gmail.com, ito.jrm@gmail.com
32	Doti	K.I. Singh	Gaunpalika	kisinghmun.gov.np	kisingh.rm@gmail.com
33	Doti	Purbichowki	Gaunpalika	purbichaukimun.gov.np	ito.purbichaukimun@gmail.com
34	Doti	Sayal	Gaunpalika	sayalmun.gov.np	sayaldoti@gmail.com
35	Kailali	Dhangadhi	Municipality	https://dhangadhimun.gov.np	dhangadhimun2013@gmail.com
36	Kailali	Bhajani	Municipality	bhajanimun.gov.np	bhajanimun073@gmail.com
37	Kailali	Gauriganga	Municipality	gaurigangamun.gov.np	info.gaurigangamun@gmail.com
38	Kailali	Ghodaghodi	Municipality	ghodaghodimun.gov.np	ghodaghodimun@gmail.com
39	Kailali	Godawari	Municipality	godawarimunkailali.gov.np	mungodawari@gmail.com
40	Kailali	Lamki Chuha	Municipality	lamkichuhamun.gov.np	ito.lamkichuhamun@gmail.com
41	Kailali	Tikapur	Municipality	www.tikapurmun.gov.np	tikapurmun@gmail.com
42	Kailali	Bargoriya	Gaunpalika	bardgoriyamun.gov.np	bardgoriyagaupalika2017@gmail.com
43	Kailali	Chure	Gaunpalika	churemun.gov.np	chure.gaupalika@gmail.com
44	Kailali	Janaki	Gaunpalika	janakimunkailali.gov.np	janakiruralmun@gmail.com

45	Kailali	Joshipur	Gaunpalika	joshipurmun.gov.np	joshipurmun@gmail.com
46	Kailali	Kailari	Gaunpalika	kailarimun.gov.np	kailarigaupalika@gmail.com
47	Kailali	Mohanyal	Gaunpalika	mohanyalmun.gov.np	ito.mohanyalmun@gmail.com
48	Kanchanpur	Bedkot	Municipality	bedkotmun.gov.np	bedkot122municipality@gmail.com
49	Kanchanpur	Belauri	Municipality	belaurimun.gov.np	belaurimunicipality@gmail.com
50	Kanchanpur	Bheemdatta	Municipality	bheemdattamun.gov.np	bmunicipality@gmail.com
51	Kanchanpur	Krishnapur	Municipality	krishnapurmun.gov.np	ito.krishnapurmun@gmail.com
52	Kanchanpur	Dodhara Chandani	Municipality	dodharachandanimun.gov.np	dcmun1015@gmail.com
53	Kanchanpur	Punarbans	Municipality	punarbasmun.gov.np	info@punarbasmun.gov.np
54	Kanchanpur	Sukla Phanta	Municipality	shuklaphantamun.gov.np	info@shuklaphantamun.gov.np
55	Kanchanpur	Laljhadi	Gaunpalika	laljhadimun.gov.np	ito@laljhadimun.gov.np
56	Kanchanpur	Beldandi	Gaunpalika	beldandimun.gov.np	beldandirm12@gmail.com
57	Achham	Kamalbazar	Municipality	kamalbazarmun.gov.np	kamalbazarmun@gmail.com
58	Achham	Mangalsen	Municipality	www.mangalsenmun.gov.np	mmunicipalityachham@gmail.com
59	Achham	Panchadewal Binayak	Municipality	panchadewalbinayakmun.gov.np	panchadewalbinayakmun@gmail.com
60	Achham	Saphebagar	Municipality	www.sanfebagamun.gov.np	sanfebagamun@gmail.com
61	Achham	Bannigadi Jayagad	Gaunpalika	bannigadhijaygadhmun.gov.np	log.bannigadhi@gmail.com
62	Achham	Chourpati	Gaunpalika	chaurpatimun.gov.np	chaurpatigaupalika@gmail.com
63	Achham	Dhakari	Gaunpalika	dhakarimun.gov.np	ito.dhakarimun@gmail.com
64	Achham	Mellekh	Gaunpalika	mellekhmun.gov.np	mellekhgaupalika@gmail.com
65	Achham	Ramaroshan	Gaunpalika	ramaroshanmun.gov.np	icto.ramaroshanmun@gmail.com
66	Achham	Turmakhad	Gaunpalika	turmakhadmun.gov.np	ito.turmakhadmun@gmail.com
67	Baitadi	Dasharath Chand	Municipality	www.dashrathchandmun.gov.np	dnpbaitadi@gmail.com
68	Baitadi	Melauli	Municipality	melaulimun.gov.np	melaulimunicipality2073@gmail.com
69	Baitadi	Patan	Municipality	www.patanmun.gov.np	ptnmun@gmail.com
70	Baitadi	Purchaundi	Municipality	purchaudimun.gov.np	ito.purchaundi@gmail.com
71	Baitadi	Dilashaini	Gaunpalika	dilasainimun.gov.np	drmbaitadi@gmail.com
72	Baitadi	Dogdakedar	Gaunpalika	dogdakedarmun.gov.np	dogdakedargaunpalika@gmail.com
73	Baitadi	Pancheshwor	Gaunpalika	pancheshwormun.gov.np	ito.pancheshwormun@gmail.com
74	Baitadi	Shivanath	Gaunpalika	shivanathmun.gov.np	ito.shivanathmun@gmail.com
75	Baitadi	Sigas	Gaunpalika	sigasmun.gov.np	sigasmun@gmail.com
76	Baitadi	Surnaya	Gaunpalika	sunaryamun.gov.np	ito.surnayamun@gmail.com
77	Bajhang	Bitthadchir	Gaunpalika	bitthadchirmun.gov.np	bitthadchirmun@gmail.com
78	Bajhang	Bungal	Municipality	bungalmun.gov.np	ito@bungalmun.gov.np
79	Bajhang	Jaya Prithvi	Municipality	jayaprithvimun.gov.np	jpmunicipality2014@gmail.com
80	Bajhang	Chhabis Pathibhera	Gaunpalika	chhabispathiveramun.gov.np	info.chhabispathivera019@gmail.com
81	Bajhang	Khaptad Chhanna	Gaunpalika	khaptadchhannamun.gov.np	ito.khaptadchhannamun@gmail.com
82	Bajhang	Durgathali	Gaunpalika	durgathalimun.gov.np	durgathalimun23@gmail.com
83	Bajhang	Saipal	Gaunpalika	kandamun.gov.np	ito.saipalmun@gmail.com
84	Bajhang	Kedarsyu	Gaunpalika	kedarasyumun.gov.np	kedarasyumun@gmail.com
85	Bajhang	Masta	Gaunpalika	mastamun.gov.np	ito.mastamun@gmail.com
86	Bajhang	Surma	Gaunpalika	surmamun.gov.np	ito.surmamun@gmail.com
87	Bajhang	Talkot	Gaunpalika	talkotmun.gov.np	ito.muntalkot@gmail.com
88	Bajhang	Thalara	Gaunpalika	thalamun.gov.np	thalamun@gmail.com

Sudurpashchim Province – All LG Website and Email

SN	District	Email	Website
1	Dadeldhura	dccdadel dhura7@gmail.com	https://dccdadel dhura.gov.np/
2	Kailali	ddckailali@gmail.com	https://dckkailali.gov.np/
3	Bajura	dccbajura@gmail.com	https://dccbajura.gov.np/
4	Darchula	ddc.darchula@gmail.com	https://dccdarchula.gov.np/
5	Bajhang	ddcbajhang@gmail.com	https://dccbajhang.gov.np/
6	Kanchanchpur	ddckan@gmail.com	https://dckkanchanpur.gov.np/
7	Doti	ddcdoti094@gmail.com	https://dccdoti.gov.np/
8	Achham	info@dccachham.gov.np	https://dccachham.gov.np/
9	Baitadi	info@dccbaitadi.gov.np	https://dccbaitadi.gov.np/

अनुसूची-५

डोटी जिल्लाका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि लैंगिक उत्तरदायी बजेट परिक्षण तालिम पश्चातको सामूहिक तस्वीर

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि बीच तीन तहको सरकारको अन्तरसम्बन्धको विषयमा छलफल कार्यशाला

डोटी जिल्लाका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूका लागि लैंगिक उत्तरदायी बजेट परिक्षण तालिम पश्चातको सामूहिक तस्वीर

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको प्रशिक्षण परिषद्को बैठक

डोटी जिल्लाका स्थानीय तहका निर्वाचित दलित सिमान्तकृत सदस्यहरुको लागि क्षमता विकास तालिम पश्चातको सामुहिक तस्वीर

प्रदेश सरकारका खरिद प्रक्रियामा संलग्न कर्मचारीहरुका लागि (e-GP) सम्बन्धि तालिम

प्रदेश सभाका सदस्यहरूका लागि संसदिय भूमिका र जिम्मेवारीको विषयमा क्षमता विकास तालिम

प्रदेश सरकारका मन्त्रालयको सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि सचिवालय व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम पश्चात सामूहिक तस्वीर

जिल्ला समन्वय समितिका पदाधिकारीहरूका लागि नेतृत्व विकास तथा अनुसन्धान सम्बन्धि तालिम पश्चात सामूहिक तस्वीर

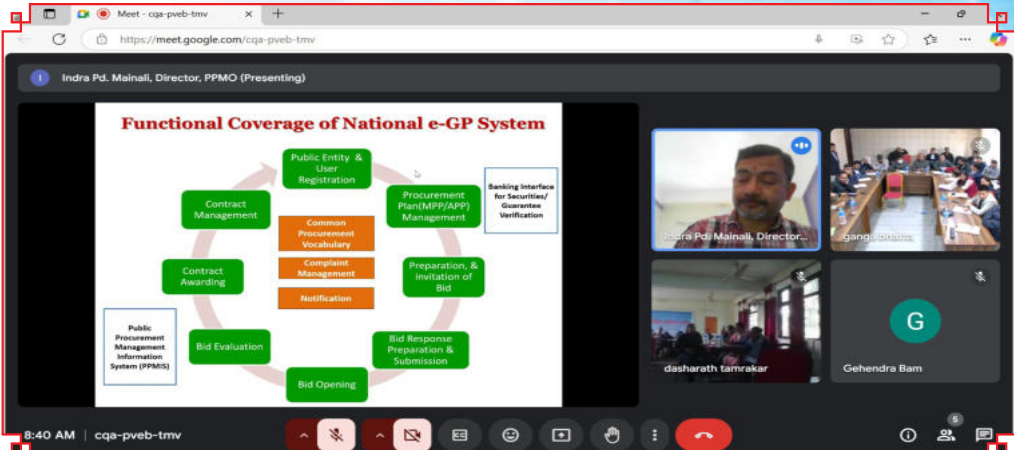
संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका चौथो र पाँचौं तहका कर्मचारीहरूका लागि सेवाकालीन तालिम

सुदूरपश्चिम प्रदेशका निवर्तमान तथा वर्तमान माननीय सदस्यज्यूहरूको बीचमा अनुभव आदान प्रदान कार्यशाला

स्थानीय तहमा कार्यरत प्राविधिक कर्मचारीहरूका लागि शहरी विकास तथा भवन निर्माण आचार संहिता विषयक तालिम

सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयद्वारा स्थानीय तथा प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरूका लागि (e-GP) सम्बन्धि तालिम

सेवाकालिन तालिम पश्चात सहभागीहरू प्रतिष्ठानको प्राङ्गणमा सामूहिक तस्वीर लिँदै

प्रतिष्ठान भित्र जलवायु उत्थानशिलता तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम पश्चातको सामूहिक तस्वीर

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन तथा नेतृत्व विकास सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम

सेवाकालिन तालिम पश्चात सहभागीहरू सामुहिक तस्वीर लिँदै

स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधिहरूका लागि सभा सञ्चालन प्रक्रिया सम्बन्धि तालिममा प्रदेश सभा स्थित स्थलगत भ्रमणमा

स्थानीय तहका विषयगत शाखा प्रमुखहरूका लागि क्षमता विकास तालिम पश्चातको सामूहिक तस्वीर

गाउँ/नगर सभाका समितिहरूको क्रियाशिलता सम्बन्धी तालिम पश्चात सामूहिक तस्वीर

बडीकेदार गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूका लागि आयोजना गरिएको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी तालिम पश्चात सामूहिक तस्वीर

जिल्ला समन्वय समिति काठमाडौंको लागि अनुगमन सम्बन्धि क्षमता विकास तालिम पश्चातको सामूहिक तस्वीर

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको लागि आयोजना गरिएको स्थानीय आर्थिक विकास सम्बन्धि तालिमको शुभारम्भ सत्र

संसदीय मामिलामा रिपोर्टिङ गर्ने पत्रकारहरूको लागि आयोजना गरिएको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि तालिम पश्चातको तस्वीर

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, पुत्रा, डोटी
अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद्का पदाधिकारीहरु

क्रस.	अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद् सदस्यको नाम	पद	कार्यालय	फोटो
१	मा. कमल बहादुर शाह मुख्यमन्त्री	परिषद् अध्यक्ष	सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार	
२	डा. कमल प्रसाद पोखेल	सदस्य	प्रमुख सचिव मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, धनगढी, कैलाली	
३	श्री लक्ष्मण बहादुर सिंह, प्रमुख	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति, डोटी	
४	श्री यज्ञराज बोहरा अध्यक्ष	सदस्य	प्रदेश लोक सेवा आयोग	
५	प्रा.डा. हेमराज पन्त उप-कुलपति	सदस्य	सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय	
६	श्री मान बहादुर सावद अध्यक्ष	सदस्य	श्री रामारोसन गा.पा., अछाम	
७	श्री निलम लेखक जोशी उप प्रमुख	सदस्य	श्री भिमदत्त नगरपालिका कन्चनपुर	
८	श्री पूर्ण बहादुर थापा मा. मुख्यमन्त्रीज्यूबाट मनोनित समाजसेवी	सदस्य	जानकी गाउँपालिका, कैलाली	

क्रस.	अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण परिषद् सदस्यको नाम	पद	कार्यालय	फोटो
९	श्री भावना सिंह शाह मा. मुख्यमन्त्रीज्यूबाट मनोनित महिला	सदस्य	सायल गाउँपालिका, डोटी	
१०	श्री गेहेन्द्र बम कार्यकारी निर्देशक	सदस्य सचिव	सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण, पुन्ना, डोटी	